

Հավելված
ՀՀ վերահսկիչ պալատի խորհրդի
2008թ. դեկտեմբերի 10-ի թիվ 28/2 որոշման

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱՀՄԿԻՉ ՊԱԼԱՏ

ԸՆԹԱՑԻԿ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի համայնքների կողմից բյուջետային միջոցների օգտագործման, համայնքային բյուջեի մուտքերի ապահովման, ինչպես նաև համայնքային սեփականության կառավարման և օգտագործման նկատմամբ իրականացված վերահսկողության արդյունքների վերաբերյալ

Վերահսկողության իրականացման հիմքը՝ ՀՀ վերահսկիչ պալատի գործունեության 2008թ. ծրագրի 6.3 կետ, ՀՀ վերահսկիչ պալատի խորհրդի 05.08.2008թ. թիվ 11/1 որոշում:

Վերահսկողության նպատակը՝ Գեղարքունիքի մարզի տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից համայնքների բյուջեի մուտքերի ապահովման, բյուջետային միջոցների օգտագործման, համայնքային սեփականության կառավարման և օգտագործման գործառնությունների ուսումնասիրություն:

Վերահսկողության առարկան՝ Գեղարքունիքի մարզի տեղական ինքնակառավարման մարմինների կառուցվածքային ստորաբաժանումների կողմից համայնքի բյուջեի սեփական եկամուտներից մուտքերի ապահովման, համայնքային սեփականության, համայնքային ոչ առևտրային կազմակերպություններին ամրացված գույքի հաշվառման, օտարման, վարձակալության տրամադրման, համայնքային մասնակցությամբ իրավաբանական անձանց համայնքային սեփականության բաժնեմասի կառավարման, համայնքային բյուջեի ելքերի, տեղական ինքնակառավարման մարմինների և դրանց ենթակա հիմնարկների սեփական կարիքների համար բյուջետային միջոցների օգտագործման, համայնքային սեփականության գույքի օտարման, օգտագործման տրամադրման հետ կապված գործարքներ:

Վերահսկողության օբյեկտները՝ Գեղարքունիքի մարզի տեղական ինքնակառավարման մարմիններ, ներառյալ՝ դրանց ենթակա հիմնարկներ, համայնքի ենթակայությամբ գործող համայնքային ոչ առևտրային կազմակերպություններ և բաժնետիրական ընկերություններ:

Վերահսկողության ծավալը՝ Գեղարքունիքի մարզի համայնքների 2006., 2007թթ. և 2008թ-ի առաջին կիսամյակի բյուջեների եկամուտների հանրագումարի նախատեսված ցուցանիշը կատարվել է համապատասխանաբար՝ 78.0%-ով, 89.0%-ով և 40%-ով, կազմելով՝ 2146541.4 հազ. դրամ, 2801418.3 հազ. դրամ և 1368155.7 հազ. դրամ:

ՀՀ պետական բյուջեից, համահարթեցման սկզբունքով, մարզի համայնքներին հատկացվել է 2006թ.՝ 1202144.0 հազ. դրամ, 2007թ.՝ 1477513.1 հազ. դրամ, 2008թ. 1-ին կիսամյակ՝ 880766.1 հազ. դրամ դոտացիա, որը կազմել է բյուջեների եկամուտների համապատասխանաբար՝ 56.0%-ը, 52.7%-ը և 64.4%-ը: Վերահսկողության սկզբնական փուլում իրականացված դիտարկման արդյունքում ընտրվեցին 14 համայնքներ, որոնցում իրականացվեցին ստուգումներ, և դրանց բյուջեների հանրագումարը 2006, 2007թթ. և 2008թ-ի առաջին կիսամյակի. համար փաստացի կազմել են համապատասխանաբար՝ 1071431.0 հազ. դրամ, 1432818.6 հազ. դրամ և 685051.8 հազ. դրամ:

Վերահսկողության կատարման ժամկետը՝ 14.08.2008թ.-26.09.2008թթ.

Վերահսկողությունն ընդգրկող ժամանակահատվածը՝ 2006 թվական, 2007 թվական և 2008 թվականի առաջին կիսամյակ:

Վերահսկողության մեթոդաբանությունը՝

Գեղարքունիքի մարզի համայնքներում վերահսկողություն իրականացնելու նպատակով դիտարկման փուլում նախապես մշակված 15 ձևով մարզի համայնքի ղեկավարներից պահանջվել է տեղեկատվություն համայնքների վերաբերյալ:

Համայնքների 2006, 2007թթ. և 2008թ-ի առաջին կիսամյակի բյուջեների կատարման հաշվետվությունները ստացվել են մարզպետարանից և տարածքային գանձապետարաններից:

ՀՀ կառավարությանն առընթեր անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեից ստացվել է տեղեկատվություն՝ մարզի համայնքների հողային ֆոնդի վերաբերյալ:

Մարզի գնումների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ստացվել է «Գնումների պաշտոնական տեղեկագրերից»:

Վերահսկողության նպատակներին հասնելու համար ընտրվել են օրենքով սահմանված բոլոր ձևերը՝ համապատասխանության, ֆինանսական և արդյունավետության:

Դիտարկման արդյունքներով, մարզի համայնքների վերաբերյալ ստացված տեղեկատվության արժանահավատության գնահատման և ստուգման ենթակա օբյեկտների ընտրության նպատակով վերահսկողություն իրականացնող աշխատակիցների միջև կատարվել է մարզի համայնքների բաշխում:

Դիտարկման արդյունքներով ընտրվել են ստուգման ենթակա հետևյալ տեղական ինքնակառավարման մարմինները՝ Մարտունի, Սևան, Գավառ, Վարդենիս քաղաքապետարաններ և Սոթք, Ծովակ, Ներքին Գետաշեն, Սարուխան, Ծաղկունք, Լճաշեն, Զովաքար, Արտանիշ, Նորատուս, Հայրավանք գյուղապետարաններ:

Ստուգման ընթացքում վերահսկվող օբյեկտների ենթակա կազմակերպություններում կիրառվել է ընտրանքի մեթոդը:

Ստուգման փուլում վերահսկողությունն իրականացվել է փաստաթղթերի, տվյալների և փաստերի ուսումնասիրության և համադրման միջոցով:

Ստուգումների ընթացքում յուրաքանչյուր համայնքի վերաբերյալ կազմվել է վերահսկողության արձանագրություններ, դրանք ստորագրել են համայնքների ղեկավարները:

Վերլուծության փուլում ամփոփվել են դիտարկման և ստուգման ընթացքում ուսումնասիրված տվյալները, յուրաքանչյուր համայնքի համար կազմվել է վերահսկողության ամբողջական արձանագրություն: Արձանագրություններում կատարվել են նաև առաջարկություններ՝ արձանագրված խախտումները վերացնելու ուղղությամբ, որը ներկայացվել է համայնքների ղեկավարներին՝ ծանոթացման:

ՎԵՐԱՀՍԿՈՂՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ

1. ՎԵՐԱՀՍԿՈՂՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ

ՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԵՎ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ԱՄՓՈՓ

ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ

Համայնքներում հողերի օգտագործման արդյունավետության

ամփոփ վերլուծություն

Համաձայն ՀՀ կառավարությանն առընթեր անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեի կողմից ներկայացված տեղեկատվության, 01.07.2007 թվականի դրությամբ մարզի հողային հաշվեկշիռը կազմել է 247289.7 հա, որից 155456.3 հա կամ 62.9 %-ը համայնքային սեփականության հողերն են: Վերլուծությամբ արձանագրվեց՝ համայնքային սեփականության հողերից վարձակալության է տրամադրվել 2444.9 հա կամ 1.57%-ը:

Գյուղատնտեսական նշանակության 144875.9 հա-ից համայնքային սեփականության հողերից վարձակալության է տրամադրվել՝ 2444.5 հա, կամ 1.69%-ը :

Համայնքների վարչական տարածքում տոկոսային հարաբերությամբ առավել մեծ պահանջարկ է ունեցել վարելահողը՝ 1193.4 հա, որը կազմել է օգտագործած հողերի 48.8%-ը:

1.1.Հողի օգտագործման (վարձակալության տրամադրում) բնագավառում

Հողային պաշարների կառավարման նպատակը հողօգտագործման արդյունավետությունն է, սակայն համայնքների ղեկավարների կողմից ՀՀ օրենսդրությանը հակասող որոշումների արդյունքում համայնքների բյուջեները կրում են էական վնաս: Այսպես՝

Սևան համայնքի վարչական սահմաններում գտնվող պետական սեփականության հողատարածքները համայնքի կողմից վարձակալության է տրամադրվել՝ հիմք ընդունելով համայնքի ավագանու որոշմամբ յուրաքանչյուր տարի հաստատված գնացուցակը: Ըստ նշված որոշմամբ հաստատված գնացուցակի համայնքի վարչական տարածքում գտնվող պետական սեփականության առափնյա հողատարածքները հանգստի գոտիներ կազմակերպելու նպատակով վարձակալության պետք է տրամադրվեն մեկ քմ համար **12.4 - 90** դրամ արժեքով: Սահմանված գնացուցակից էժան (1քմ 3 դրամ) վարձակալության է տրվել մեկ դեպքով՝ մեկ հա, հաշվարկով ստուգվող ժամանակաշրջանի համար պակաս է հաշվարկվել և գանձվել գումարով **235.0** հազ. դրամ: Ստուգման ընթացքում ձեռք բերված շուկայական գործարքների վերաբերյալ հայտարարությունների Սևանի քաղաքային համայնքի վարչական տարածքում գտնվող հողակտորները վարձակալության են առաջարկվում մեկ քմ հաշվով 4500-18000 դրամ: Այսինք, Սևանի քաղաքապետարանի կողմից պետական սեփականության հողատարածքները վարձակալության են տրվել գործարար շրջանառության ընթացքում ձևավորված գներից էապես ցածր գներով, որի հետևանքով համայնքային բյուջե չի մուտքագրվել պայմանագրային վարձավճարների և շուկայում գործող վարձակալության գների տարբերության չափով գումար:

1. Ստուգվող ժամանակահատվածում վարձակալության պայմանագրեր են կնքվել 123 սուբյեկտների հետ, դրանցից 2006թ. ընթացքում՝ 58, 2007թ. ընթացքում՝ 47, 2008թ. ստուգման ժամանակահատվածում՝ 18: Վարձակալներից 104-ը համայնքի ղեկավարի կողմից ստացել են շինարարություն իրականացնելու թույլտվություն, 95-ը իրականացրել են շինարարություն: Առանց համապատասխան շինարարական թույլտվությունների 3 վարձակալի կողմից իրականացվել է շինարարություն, դրանք օրենսդրության համաձայն գնահատվել են որպես ինքնակամ շինություններ:

2. Սևան քաղաքային համայնքի վարչական սահմաններում գտնվող պետական սեփականության հողատարածքները, բացի Սևանի քաղաքապետարանից, օգտագործման են տրվել նաև ՀՀ բնապահպանության նախարարության «Սևան ազգային պարկ» ՊՈԱԿ-ի կողմից: Նշված դեպքերում վարձակալության պայմանագրերի հիման վրա գանձված վարձավճարները մուտքագրվել են «Սևան ազգային պարկ» ՊՈԱԿ-ի հաշվին: «Սևան ազգային պարկ» ՊՈԱԿ-ի կողմից իրականացված հողահատկացման մրցույթների հիման վրա կնքված վարձակալության պայմանագրերով 41 վարձակալներ իրականացրել են շինարարություն, առանց համապատասխան շինարարական թույլտվությունների: Սևանի քաղաքապետարանի կողմից գույքագրմամբ հայտնաբերվել են ինքնակամ կառուցված 44 շինություն, դրանցից 29 վարձակալի նկատմամբ կիրառվել է վարչական տույժ՝ սահմանելով 200.0 հազ. -ական դրամ տուգանք, 15 ինքնակամ շինարարության վարձակալների նկատմամբ 01.08.2008թ օրվա դրությամբ որևէ պատժամիջոց չի կիրառվել: Վարչական կարգով տուգանված 29 վարձակալներից 23-ը վճարել են տուգանքի գումարը, 6-ը մինչ ստուգման օրը չեն վճարել որը կազմում է գումարով **1200.0** հազ. դրամ:

3. Համաձայն ՀՀ հողային օրենսգրքի 75-րդ հոդվածի 1-ին կետի 4-րդ ենթակետի և «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքի 38-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 2-րդ կետի,

համայնքի վարչական սահմաններում գտնվող պետական սեփականության հողամասերը պետական կազմակերպություններին են տրամադրվում լիազոր մարմնի գրավոր հայտի հիման վրա՝ համայնքի ղեկավարի կողմից այնինչ Սևանի քաղաքապետարանին «Սևան ազգային պարկ» ՊՈԱԿ-ի կողմից մինչ ստուգման պահը որևէ հայտ չի ներկայացվել և Սևան քաղաքային համայնքը, ըստ էության, որևէ հողահատկացում «Սևան ազգային պարկ» ՊՈԱԿ-ին չի կատարել: Ստացվում է, որ «Սևան ազգային պարկ» ՊՈԱԿ-ը, չունենալով օրենքով ամրագրված որևէ իրավասություն, Սևան քաղաքային համայնքի վարչական սահմաններում գտնվող հողատարածքները հանձնել է վարձակալության, որը ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 302-րդ, 305-րդ հոդվածներով անվավեր գործարք է և չէր կարող պետական գրանցում ստանալ անշարժ գույքի կադաստրի մարմիններում:

4. Ստուգման ընթացքում ուսումնասիրված հողերը վարձակալության հանձնելու մրցութային փաթեթներում առկա են թերություններ:

- մրցույթի հայտարարությունները տրված են ՀՀ հողային օրենսգրքի 78-րդ հոդվածի և «Հրապարակային սակարկությունների մասին» ՀՀ օրենքի 21-րդ հոդվածների պահանջների խախտմամբ, մրցույթի արդյունքում հաղթող անձի հետ չեն կազմվել համապատասխան արձանագրություններ՝ երկկողմ ստորագրություններով, որը հակասում է ՀՀ հողային օրենսգրքի 78-րդ հոդվածի 5-րդ կետին.

- 6 դեպքով հայտարարությունը տրվել է ՀՀ հողային օրենսգրքի 76-րդ հոդվածով և «Հրապարակային սակարկությունների մասին» ՀՀ օրենքի 21-րդ հոդվածով սահմանված մեկամսյա ժամկետի խախտմամբ.

Նկարագրված խախտումների հատկանքը սահմանված է «Հրապարակային սակարկությունների մասին» ՀՀ օրենքի 27-րդ հոդվածով, համաձայն որի օրենքով սահմանված կարգի խախտմամբ իրականացված մրցույթներն անվավեր են:

5. Հայտնաբերվել է հողերի վարձավճարների վճարման ժամանակացույցի խախտման 30 դեպք, և խախտում թույլ տված վարձակալների նկատմամբ չեն կիրառվել վարձակալության պայմանագրերով սահմանված տույժ ու տուգանքները, որի հետևանքով չի հաշվարկվել և համայնաքային բյուջե չի մուտքագրվել տույժ՝ 5429.5 հազ. դրամի:

6. Ստուգման ընթացքում ընտրանքային եղանակով ուսումնասիրվել է Սևանի քաղաքապետարանի կողմից պետական սեփականության հողերը Արայիկ Հայրապետյանին վարձակալությամբ հանձնելու մասին նյութերը, նկատի ունենալով, որ գործարքը տարածքային առումով ամենամեծն է (շուրջ 47 հա):

Համաձայն արձանագրության հաղթող է ճանաչվել Արայիկ Հայրապետյանի հայտը՝ մեկ քմ 14 դրամ մեկնարկային վարձավճարով և 337 500.0 հազ. դրամ ներդրումային առաջարկով՝ 25 տարի ժամկետով: Մրցույթի արդյունքների հիման վրա Սևանի քաղաքապետարանի և Արայիկ Հայրապետյանի միջև 07.04.2006թ. կնքվել է հողի վարձակալության պայմանագիր՝ մինչև 31.12.2015թ. ժամկետով (մրցույթի արձանագրությամբ սահմանված 25 տարվա փոխարեն՝ մոտ 9 տարի ժամկետով): Այնուհետև 09.10.2006 թ. վարձակալության պայմանագրի ժամկետը

երկարաձգվել է մինչև 2060 թվականի դեկտեմբերի 31-ը: Վարձակալության պայմանագրի հիման վրա Արայիկ Հայրապետյանին Սևանի քաղաքապետարանը 01.07.2006թ. տրամադրել է թիվ 26 ճարտարապետահատակագծային առաջադրանքը, համաձայն որի պետք է Արայիկ Հայրապետյանը մշակի նախագծային փաստաթղթեր հետևյալ պայմաններով՝

- հողամասի չափերը՝ 47 հա,
- հիմնական շենք -շինությունները նախագծել՝ 1908.0 մ նիշից բարձր,
- հիմնական շինությունները 1908.0 նիշից բարձր՝ 100 հատ քոբեջ, խանութ, խաղահրապարակ, սանհանգույց,
- կառուցապատումը և ծառատնկումը՝ համաձայն «Սևան ազգային պարկ»-ի դեմտրուրգիայի մինչև 20 տոկոսը:

Նշված ճարտարապետահատակագծային առաջադրանքի հիման վրա Սևանի քաղաքապետարանի կողմից 18.07.2006 թ. տրվել է թիվ 19 շինարարական թույլտվությունը, «Արևադարձ» ՍՊԸ-ի կողմից մշակված նախագծային փաստաթղթերի ուսումնասիրության արդյունքում:

Այնուհետև, 07.05.2007թ. Արայիկ Հայրապետյանի և «Լավանդա Սիթի-Շին» ՍՊԸ-ի միջև կնքվել է հողի ենթավարձակալության պայմանագիր, որով վարձատուն տարեկան 6580.0 հազ. դրամ վճարի դիմաց ենթավարձակալի ժամանակավոր տիրապետմանը և օգտագործմանը հանձնել Սևան քաղաքի հարավային հատվածում գտնվող 47 հա մակերեսով հողամասը: 25.06.2007թ. «Լավանդա Սիթի-Շին» ՍՊԸ-ին տրվել է թիվ 14 շինարարական թույլտվությունը՝ նույն պայմաններով: Համաձայն տեղանքի իրադրության հատակագծի հստակ նշված է այն տարածքները, որոնք բարձր են 1908.0 նիշից: Ըստ հատակագծի փաստացի շինարարությունը իրականացվել է շինթույլտվության պայմանների խախտմամբ այն տեղանքներում, որոնք գտնվում են 1908.0 նիշից ցածր (1902.0 նիշի վրա): Համաձայն ՀՀ հողային օրենսգրքի 60-րդ հոդվածի արգելվում է քաղաքացիներին և իրավաբանական անձանց սեփականության իրավունքով փոխանցել պետական և համայնքային սեփականության այն հողամասերը, որոնք բնության հատուկ պահպանվող պետական արգելոցներ են: Նույն հոդվածի վերջին մասով սահմանվել է նաև, որ նման հողատարածքների կառուցապատման իրավունքը տրամադրվում է մրցույթով:

Համաձայն «Հրապարակային սակարկությունների մասին» ՀՀ օրենքի 21-րդ հոդվածի 2-րդ կետի, հրապարակային ծանուցումը պետք է պարունակի տեղեկություններ մրցույթի ձևի և անցկացման կարգի մասին, լոտի նկարագրությունը, մրցույթի պայմանները, անհրաժեշտ փաստաթղթերի ցանկը, մրցույթի հաղթողին որոշելու կարգը, մրցույթին մասնակցելու նախաձեռնի չափը, ինչպես նաև վճարելու կարգը և ժամկետները: Այնինչ 25.01.2006թ. „Հայաստանի Հարմարություն,, օրաթերթում համապատասխան հայտարարությունը չի պարունակում վերը նշված տեղեկությունները, այսինքն՝ խախտվել է «Հրապարակային սակարկությունների մասին» ՀՀ օրենքի 21-րդ հոդվածի պահանջները: Նույն օրենքի 24-րդ հոդվածով նախատեսված է նաև, որ մրցութային հայտերը ներկայացվում են փակ ծրարով, այնինչ տվյալ մրցույթում հայտերը

ներկայացվել են բաց: Նույն օրենքի 26-րդ հոդվածով սահմանվել է, որ մրցույթի արդյունքում հաղթողի և կազմակերպչի միջև ստորագրվում է արդյունքներով հաղթող ճանաչվելու մասին արձանագրություն, այնինչ նման արձանագրություն չի կազմվել կողմերի միջև:

Համաձայն ՀՀ կառավարության 13.05.2004 թ. թիվ 766 Ն որոշման 1-ին կետի «Սևան ազգային պարկի» 1908.0 մ բացարձակ նիշից ցածր տարածքներում կառուցապատումն իրականացնել միմիայն ոչ հիմնական շինություններով, ՀՀ օրենսդրությանը համապատասխան:

Նույն որոշման 4-րդ կետով նախատեսված է, որ եթե վարձակալությամբ տրված հողամասը ունի 1908.0 մ նիշից բարձր և ցածր հատվածներ, ապա նշված կարգով ամրագրված այլ սահմանափակումները կիրառվում են միայն 1908 մ նիշից ցածր տարածքների համար՝ համապատասխան նշում կատարելով հողամասի վարձակալության մասին պայմանագրում: Նույն որոշման թիվ 1 հավելվածով սահմանվել է, որ հողամասի օգտագործման նկատմամբ սահմանափակումներ են՝

ա) արգելվում է կապիտալ շինարարություն կատարելը,

բ) այլ սահմանափակումները ամրագրված են նշված հավելվածի 5 և 6 կետերով, որոնք վերաբերում են հողատարածքի օգտագործման հետ կապված որոշ առանձնահատկությունների:

Ստուգման արդյունքներով պարզվել է, որ հողատարածքի վարձակալության մասին պայմանագիրը չի պարունակում վերը նշված սահմանափակումները, ինչի հետևանքով պայմանագիրը, ըստ էության, կնքվել է ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 305-րդ հոդվածով սահմանված պահանջների խախտմամբ:

Բացի այդ, վարձակալը, խախտելով վերը նշված իրավական ակտերը և շինարարական թույլտվությամբ տրված հնարավորությունները (հատկապես կառուցապատում է իրականացվել 1908 մ բացարձակ նիշից ցածր հատվածում), ինչը հանգեցնում է հողամասը ոչ նպատակային օգտագործելուն: Հարկ է նշել, որ 01.08.2008 թ. դրությամբ վարձակալ Արայիկ Հայրապետյանը Սևան քաղաքային համայնքի նկատմամբ ունի ժամկետանց վարձավճարի պարտավորություն՝ 1 645.0 հազ. դրամ գումարի չափով, որի նկատմամբ պայմանագրի համաձայն պետք է հաշվարկվի տույժ յուրաքանչյուր կետանցված օրվա համար 0,25 տոկոս ժամկետանց գումարի նկատմամբ, որը կազմում է 4920.8 հազ. դրամ: Արդյունքում՝ վարձավճարի և տույժի գծով Սևան քաղաքային համայնքի նկատմամբ Արայիկ Հայրապետյանի պարտքը կազմում է 6565.8 հազ. դրամ:

Համաձայն «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքի 37-րդ հոդվածի 5.1 և 6 կետերով սահմանված է, որ համայնքի ղեկավարը քաղաքաշինության և կոմունալ տնտեսության բնագավառում իրականացնում է նաև հետևյալ պարտադիր լրագորությունները՝ կանխարգելում ու կասեցնում է ինքնական շինությունը և օբյեկտը սահմանված կարգով ապահովում է դրանց հետևանքների վերացումը, սահմանված կարգով վերահսկողություն է իրականացնում շենքերի և շինությունների նպատակային օգտագործման և պահպանման, կառուցապատողներին տրված ճարտարապետահատակագծային առաջադրանքներով: Նույն օրենքի 38-րդ հոդվածի 3-րդ կետով սահմանվել է, որ համայնքի ղեկավարը հողօգտագործման բնագավառում իրականացնում է

հետևյալ պարտադիր լիազորությունները՝ օրենքով սահմանված կարգով վերահսկողություն է իրականացնում համայնքի վարչական սահմաններում գտնվող հողերի նպատակային օգտագործման, հողօգտագործողների՝ հողային օրենսդրության պահանջների պահպանման նկատմամբ:

Ծովակի գյուղապետարանի և «Վարդենիսի քարհանք վարչություն» ԲԲԸ միջև 2003թ-ին կնքվել է հողի վարձակալության պայմանագիր: Ըստ պայմանագրի հողի տարեկան վարձավճարի չափը կազմել է 137.5 հազ. դրամ: Պայմանագրին կից հողամասի գլխավոր հատկագծով նշված հողակտորը ընդերքօգտագործման նշանակության հողամաս է:

Համաձայն ՀՀ կառավարության 29.12.2003թ. թիվ 1746-Ն որոշմամբ հաստատված «ՀՀ բնակավայրերի հողերի կադաստրային գնահատման կարգը, տարածագնահատման (գտնվելու վայրի) գոտիականության գործակիցները և սահմանները հաստատելու մասին» և «ՀՀ բնակավայրերի հողերի կադաստրային գնահատման կարգի» նշված հողամասի տարեկան վարձավճարը մեկ քմ համար կազմում է 1.1 դրամ ($60000 \times 0.0037 \times 0.5\%$), ընդամենը 50 հա համար 550.0 հազ. դրամ :

Այսպիսով, Ծովակի գյուղապետարանի կողմից «Վարդենիսի քարհանք վարչություն» ՓԲԸ-ին նշված հողակտորը վարձակալության է տրվել տարեկան 412.5 հազ. դրամ ($550.0 - 137.5$) պակաս վարձավճարով, ստուգվող ժամանակաշրջանում կազմում է **1031.3** հազ. դրամ:

Միաժամանակ, ստուգմամբ պարզվել է, որ յուրաքանչյուր տարի, սկսած 2004թ-ից մինչև 2008թ-ը Վարդենիսի «Քարհանք վարչություն» ԲԲԸ-ն Ծովակի գյուղապետարանին վճարել է տարեկան 80.3 հազ. դրամ, կամ յուրաքանչյուր տարվա կտրվածքով պակաս է վճարել 57.2 հազ. դրամ, ընդամենը՝ **228.8** հազ. դրամ, որի համար հաշվարկվում է կետանցի յուրաքանչյուր օրվա համար տույժ՝ 0.2%, գումարով՝ **375.8** հազ. դրամ:

Ներքին Գետաշեն համայնքի ավագանին չի սահմանել համայնքի վարչական տարածքներում առկա համայնքի սեփականության հողերը վարձակալության տալու մեկնարկային գները, խախտվել է «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքի 16-րդ հոդվածի 20-րդ մասի պահանջը:

ՀՀ կառավարության 15.03.1996թ-ի թիվ 79 որոշմամբ, բավարարվել է Մարտունու շրջխորհրդի գործկոմի միջնորդությունը, և հաշվի է առնվել ՀՀ բնապահպանության և ընդերքի նախարարության համաձայնությունը, Գեղարքունիքի մարզի տարածքի Մարտունու անտառտնտեսության անօգտագործելի հողերից 3 հա վարձակալությամբ տրամադրվել է հողամասերի հատկացման մրցույթում հաղթող ճանաչված «Տոնավաճառ» ՍՊԸ ՝ տոնավաճառ-շուկա կազմակերպելու համար:

Համաձայն ՀՀ կառավարության նշած որոշմանը կից հողային հատկագծի նշված հողատարածքում առկա են կապի գծեր, կոյուղի և ջրագիծ, որը կազմում է 0.06 հա:

Համայնքի կադաստրային քարտեզի և տարածքի ուսումնասիրությամբ պարզվել է, որ բացի վերը նշվածից 3 հա հողատարածքից տոնավաճառը զբաղեցնում է ևս **3.2** հա հողատարածք, որի վերաբերյալ բացակայում է հողահատկացման հիմքերը: Դեռ ավելին, նշված 6 հա

հողատարածքում կատարվել էր կառուցապատում, որի թույլտվության հիմքերը համայնքում բացակայում էին: Ընդ որում, հիմնական շուկան գործում է ապօրինի զբաղեցրած 3.2 հա հողատարածքի վրա:

Գյուղապետարանի և տոնավաճառի միջև վարձակալության պայմանագիր է կնքվել միայն 3.0 հա հողատարածքի համար: «Արամ» ՍՊԸ-ի («Տոնավաճառ» ՍՊԸ-ի իրավահաջորդն է) կողմից 2006թ-ի գյուղապետարանին վճարվել է 102.6 հազ. դրամ վարձավճար, 2007թ.-ին 89.5 հազ. դրամ, իսկ 2008թ.-ին գումար չի վճարվել:

Հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ ՀՀ կառավարության 23.03.2006թ-ի թիվ 455-Ն որոշմամբ նշված հողամասը հանձնվել է համայնքին, բնակավայրի նշանակության հողամաս է և համաձայն «Հողի հարկի մասին» ՀՀ օրենքի 5-րդ հոդվածի և «Հողային օրենսգրքի» 81-րդ հոդվածի 3-րդ կետի տվյալ հողամասի վարձավճարի դրույքաչափը կազմում է տվյալ կադաստրային արժեքի 1%, այսինքն մեկ հա-ի համար՝ 34.2 հազ. դրամ, քանի որ բնակավայրի նշանակության հողը չի կարող բնակավայրից դուրս լինել, ուստի պայմանագիր կնքելու և հողը վարձակալության տալու դեպքում «Արամ» ՍՊԸ-ն 6 հա-ի բնակավայրի նշանակության հողի համար պետք է տարեկան մուծեր առնվազն 205.2 հազ. դրամ վարձավճար:

Սարուխան համայնքում 2006-2008թ. 1-ին կիսամյակի ընթացքում 279 քաղաքացիների վարձակալության է տրվել 42.9 հա հողատարածք, 626.9 հազ.դրամ տարեկան ընդհանուր վարձավճարով, որից 26.54 հա վարելահող՝ 561.1 հազ.դրամ և խոտհարք՝ 16.44 հա՝ 65.7 հազ. դրամ վարձավճարով:

Ստուգմամբ պարզվել է, որ 2006-2008թթ.1-ին կիսամյակի ընթացքում համայնքում առկա է ընդամենը երկու պայմանագիր՝ 1.19 հա, իսկ վարձակալությամբ տրված մնացած հողերի վերաբերյալ պայմանագրեր չեն կնքվել, սակայն ստուգմամբ այն հաշվառվեց և յուրաքանչյուր վարձակալի դիմաց գրանցվեց:

Վարձակալության տրված հողերի վարձավճարների գծով պարտքը 01.07.08թ. դրությամբ կազմում է 2324.3 հազ. դրամ:

Սոթք համայնքի սեփականության գյուղատնտեսական նշանակության հողերը կազմում են ընդամենը 2630.7 հա, այդ թվում վարելահող՝ 975.1 հա, խոտհարք՝ 402.0 հա, արոտ՝ 1176.6 հա, այլ հողատեսքեր՝ 76.9 հա: Սոթք համայնքում վարձակալությամբ տրված հողերի վերաբերյալ անալիտիկ և սինթետիկ հաշվառում չէր վարվում, հաշվառման վերականգնումը կատարվեց մեր կողմից, համաձայն որի ըստ ներկայացված պայմանագրերի 01.07.2008թ-ի դրությամբ վերը նշված հողատեսքերից թվով 65 վարձակալների վարձակալության է տրվել 305.51 հա, որից վարելահող՝ 181.9 հա: 01.07.2008թ-ի դրությամբ վարձակալությամբ տրված հողերի ապառքը կազմել է 4124.6 հազ. դրամ:

Սոթք համայնքի ավագանու 12.07.2007թ-ի թիվ 5 արձանագրությունով որոշում է կայացվել մրցույթով վարձակալության տալ համայնքի սեփականության 230 հա վարելահող, 100 հա խոտհարք:

Մրցույթը կայացել է 28.08.2007թ-ին և վարձակալության է տրվել 94.356 հա վարելահող, 36.91 հա խոտհարք և 15.83 հա արոտ:

Համայնքի ավագանին չի սահմանել համայնքի վարչական տարածքներում առկա արոտների վարձակալության տալու մեկնարկային գները, խախտվել է «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքի 16-րդ հոդվածի 20-րդ մասի պահանջները:

Խախտվել է ՀՀ հողային օրենսգրքի 77-րդ հոդվածի 2-րդ մասի պահանջները, 4-րդ կետի պահանջները, այն է. «Մրցութային հանձնաժողովը սահմանում է մրցույթի պայմաններ, դրանք պետք է ներառեն՝ օգտագործման նպատակը, հաղորդակցողիների առկայությունը», խախտվել է նույն հոդվածի 2-րդ մասի 5-րդ կետի պահանջները «Հողամասի նկատմամբ սահմանափակումների /ներառյալ՝ սերվիտուտների/ առկայությունը:

Մրցույթի 8 լոտ վարելահողերի համար ներկայացվել է մեկական հայտ, սակայն մրցույթը համարվել է կայացած, խախտվել է «Հողային օրենսգրքի» 79-րդ հոդվածի 1-ին մասի պահանջները, այն է. «Մրցույթը չկայացած է համարվում, եթե մրցույթին ներկայացվել է միայն մեկ հայտ»:

Մրցութային հանձնաժողովի նախագահը՝ համայնքի ղեկավար Է.Կարախանյանը, մասնակցել է մրցույթին և ճանաչվել հաղթող, վարձակալելով 12.16 հա վարելահող, 2.5 հա խոտհարք և արոտ՝ 15.13 հա, գյուղապետի տեղակալ Ա.Մակյանը, մասնակցելով մրցույթին, ճանաչվել է հաղթող, վարձակալել է 1.8 հա վարելահող, ֆինանսիստ՝ Շ.Մակյանը, մասնակցել է մրցույթին, ճանաչվել է հաղթող, վարձակալել է 3 հա վարելահող, և արոտ՝ 3.7 հա, խախտվել է «Հրապարակային սակարկությունների մասին» ՀՀ օրենքի 3-րդ հոդվածի պահանջները, այն է. «Սակարկություններին չեն կարող մասնակցել սակարկությունների կազմակերպիչը, իրավաբանական անձ համարվող կազմակերպչի հիմնադիրները (մասնակիցները), կազմակերպչի աշխատակիցները, իսկ մրցույթների դեպքում՝ նաև մրցութային հանձնաժողովի անդամները»:

Վերը նշված պայմանագրերից պետական գրանցում ստացել են միայն թվով երկու պայմանագրեր՝ 27.3 հա, մնացած պայմանագրերը պետական գրանցում չեն ստացել՝ խախտվել է «ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի» 301-րդ հոդվածի 1-ին կետի պահանջները, այն է. «Անշարժ գույքի հետ կատարվող գործարքները ենթակա են պետական գրանցման» և 302-րդ հոդվածի 1-ին կետի պահանջները, այն է. «Անշարժ գույքի հետ կատարվող գործարքներից ծագող իրավունքների պետական գրանցման պահանջը չպահպանելը հանգեցնում է դրա անվավերության: Նման գործարքն առոչինչ է»:

«Արարատ ոսկի» ՍՊԸ-ի կողմից առանց վարձակալական պայմանագրերի կնքման օգտագործվում է 28.9 հա հողատարածք, որից վարելահող՝ 7.4 հա և արոտ՝ 21.5 հա: Ընդ որում, 7.4 հա վարելահողը օգտագործվում է որպես պայթուցիկ նյութերի պահեստին հարակից տարածք, իսկ 21.5 հա-ը՝ բեռնատար ավտոմեքենաների կայանատեղի և հանքանյութի բեռնաթափման տարածք: «Արարատ ոսկի» ՍՊԸ-ի կողմից Սոթքի գյուղապետարանին տարեկան փոխանցվել է 60.0 հազ. դրամ կամ մեկ քմ համար տարեկան 0.2 դրամ այն դեպքում, երբ նշված հողը օգտագործվում է արդյունաբերական նշանակության համար, որի գումարը կազմում է տարեկան 138.7 հազ. դրամ

կամ տարեկան պակաս է գանձվել 78.7 հազ. դրամ: Ստուգվող ժամանակաշրջանի համար այն կկազմեր **157.4** հազ. դրամ:

Սոթք համայնքի վարչական սահմանների համայնքային սեփականության գյուղատնտեսական նշանակության հողատեսքերից 172.5 հա /52.5 հա վարելահող և 120 հա արոտավայր/ օգտագործվում է համայնքի վարչական տարածքում տեղակայված ՀՀ պաշտպանության նախարարության զինվորական ստորաբաժանման կողմից առանց պայմանագրի, զինվորական զինավարժությունների նպատակով: Հաշվարկով պայմանագրի տարեկան գինը կազմում է **318.0** հազ. դրամ:

Լճաշեն գյուղական համայնքի կողմից հողամասերի վարձակալության տրամադրման գործընթացը իրականացվել է «ՀՀ հողային օրենսգրքի» պահանջների խախտումներով, այն է՝ վարձակալության են տրամադրվել հողերը առանց մրցույթի: Համայնքում հողի վարձավճարների գծով պարտքը 01.01.2008թ. դրությամբ կազմում է 3098.2 հազար դրամ:

Գեղարքունիքի մարզպետարանի և «Ար Ռադիո Միջնայրցամաքային» ՍՊԸ-ի միջև 49.26 հա հողամասի համար կնքվել է հողի վարձակալության պայմանագիր՝ 99 տարի ժամկետով: Պարզվել է, որ «Ռադիո» ՓԲԸ-ն գործունեություն իրականացնելու համար որպես անշարժ գույքի սպասարկման տիրույթ օգտագործում է 714 հա հողատարածք, նշված հողատարածքից 71 հա **Նորատուսի** վարչական տարածքի հողերն են: Արդյունքում՝ ՀՀ կառավարության 17.07.2008թ. թիվ 771-Ն որոշմամբ սահմանվել է, որ վարձակալության պայմանագիր կնքել անշարժ գույքի զբաղեցրած և օգտագործման ու սպասարկման համար անհրաժեշտ հողատարածքի չափով, այսինքն՝ 714 հա համար, մինչդեռ պայմանագիրը կնքվել է միայն 49.26 հա համար և միայն մարզպետարանի հետ: Արդյունքում մարզպետարանի կողմից «Ար Ռադիո Միջնայրցամաքային» ՍՊԸ-ի հետ չի կնքվել 593.74 հա հողատարածքի վարձակալության պայմանագիր, իսկ Նորատուս համայնքի հետ չի կնքվել 71 հա հողատարածքի պայմանագիրը, որը կազմում է տարեկան **3748.8** հազ. դրամ:

2007թ.-ին Նորատուս համայնքի ավագանու թիվ 4 որոշմամբ ինքնակամ փոփոխվել է 12.54 հա հողի նպատակային նշանակությունը: Խախտվել է ՀՀ հողային օրենսգրքի 7-րդ հոդվածի 2-րդ կետը «հողի նպատակային նշանակությունը սահմանում և փոփոխում է կառավարությունը »: Նշված 12.54 հա մեջ մտնող 0.04 հա պետական սեփականության հատուկ պահպանվող տարածքի վրա, առանց Նորատուսի գյուղապետարանի թույլտվության, ինքնակամ «Զյալառի հույս» ընկերության կողմից տեղադրվել է բջջային հեռախոսակապի ալեհավաք :

Չոլաքար համայնքում 2006-2007թթ. հողի վարձակալության վճարից պակաս է վճարվել 163.4 հազ.դրամ, ըստ պայմանագրի յուրաքանչյուր չվճարված օրվա համար սահմանվել է 0.05% տույժ, որը կազմում է 53,9 հազ.դրամ: Ենթակա է վճարման **217,3** հազ. դրամ:

Վարդենիս քաղաքում 2006-2008թթ-ի 1-ին կիսամյակում չի հաշվարկվել և չի գանձվել պայմանագրով նախատեսված հողի վարձակալության վճարից հաշվարկված տույժ՝ **878.05** հազ. դրամ:

Գավառ քաղաքում 01.01.08թ. դրությամբ գյուղատնտեսական և ոչ գյուղատնտեսական հողերի մասով վարձավճարների պարտքը կազմել է 3112.2 հազ. դրամ, դրանց նկատմամբ չեն հաշվարկվել պայմանագրով նախատեսված տույժ՝ 2266.8 հազ. դրամ:

Այսպիսով, մարզի առանձին համայնքներում հողերի օգտագործման տրամադրման գործընթացը իրականացվել է ՀՀ օրենսդրության խախտումներով, կրել՝ ձևական բնույթ, որի արդյունքում համայնքների բյուջեն զրկվել է լրացուցիչ մուտքից: Բացի դրանից, հողօգտագործողների կողմից խախտվել է պայմանագրային պարտավորությունները, որի դիմաց հաշվարկվել, հաշվառումով վերականգնվել և ստուգմամբ արձանագրվել են 28855.5 հազ. դրամի ապառքի և տույժի գումար, որը ենթակա է վճարման համայնքների բյուջե:

1.2. Ոչ բնակելի տարածքների վարձակալություն

Վարդենիս համայնքում 2006-2008թթ-ի 1-ին կիսամյակում ոչ բնակելի տարածքներից չի հաշվարկվել և չի գանձվել 1837.9 հազ. դրամ պայմանագրով նախատեսված տույժ :

1.3. Համայնքի վարչական սահմաններում առկա համայնքային սեփականության հողերի օտարման վերաբերյալ

Վերահսկողության արդյունքներով բացահայտվեց և արձանագրվեց՝ մարզի համայնքներում հողերի աճուրդը կրել է ձևական բնույթ, հաղթողների գնային առաջարկը չի գերազանցել մեկնարկային գինը, իսկ առանձին դեպքերում մեկնարկային գները հաշվարկվել են օրենսդրությամբ սահմանվածից պակաս, որի արդյունքում համայնքի բյուջեն զրկվել է լրացուցիչ եկամուտներից: Այսպես՝

2006-2008թթ-ի 1-ին կիսամյակում **Սևանի** քաղաքային համայնքի կողմից իրականացվել է հողամասերի օտարում՝

1. Աճուրդ՝ 21.6 հա 99516.7 հազ. դրամ ընդհանուր արժեքով, 1 քմ՝ 621 դրամ մեկնարկային գնով,
2. Ուղղակի վաճառք աճուրդի մեկնարկային գնով 14.9 հա՝ 55934.3 հազ.դրամ ընդհանուր արժեքով, 1 քմ՝ 621 դրամ
3. Ուղղակի վաճառք կադաստրային արժեքով՝ 3.1հա- 38801.5 հազ. դրամ ընդհանուր արժեքով, 1 քմ՝ 1242 դրամ,
4. Բնակելի տներին կից ավելի զբաղեցված ավել հողատարածքներ 4.4 հա, որից՝
ա) մինչև 20 տոկոսը՝ անհատույց,
բ) կադաստրային արժեքի 30 տոկոս՝ 372,6 դրամ վճարով, 7987.0 հազ.դրամ արժեքով:
5. Շենք, շինություններով զբաղեցված հողատարածքների նկատմամբ սեփականության իրավունքի ձեռք բերում 1 քմ՝ 1242 դրամ կադաստրային արժեքով՝ 4.1հա՝ 52161.0 հազ. դրամ արժեքով:

Համաձայն ՀՀ հողային օրենսգրքի 64-րդ հոդվածի 2-րդ մասի, առաջին պետական գրանցման աշխատանքների իրականացման ընթացքում կադաստրային քարտեզագրման արդյունքում անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքը հաստատող փաստաթղթերում սեփականատերերի կողմից նշված չափից մինչև 20 տոկոս ավելի յուրաքանչյուր միավոր հողամասին կամ

սեփականաշնորհված ընդհանուր հողաբաժնի չափից փաստացի օգտագործման դեպքում նշված հողատարածքի նկատմամբ ճանաչվում է նրանց սեփականության իրավունքը հողամասի տվյալ պահին գործող կադաստրային արժեքի 30 տոկոսի չափով: Սևան քաղաքային համայնքում առաջին քարտեզագրումն ավարտվել է 30.06.2006 թվականին: Առաջին քարտեզագրման աշխատանքների ավարտից հետո սեփականատերերի կողմից նշված չափից մինչև 20 տոկոս ավելի յուրաքանչյուր միավոր հողամասին կամ սեփականաշնորհված ընդհանուր հողաբաժնի չափից փաստացի օգտագործման դեպքերում համայնքի կողմից յուրաքանչյուր քմ համար պետք է կիրառվեր մեկ քմ հաշվով կադաստրային արժեքը, այնինչ կիրառվել է տվյալ պահին գործող կադաստրային արժեքի 30 տոկոս դրույքաչափը: Արդյունքում՝ 51 դեպքով քաղաքացիներից չի գանձվել հողամասերի տվյալ պահին գործող կադաստրային արժեքը, այլ գանձվել է արժեքի 30 տոկոսը, որի հետևանքով համայնքային բյուջե պակաս է մուտքագրվել **8183.5** հազ. դրամ գումար:

Հողատարածքների օտարման ժամանակ որպես աճուրդով օտարման մեկնարկային գին է սահմանվել մեկ քմ հաշվով 621 դրամ, որը կազմում է տվյալ պահին գործող հողամասի կադաստրային արժեքի ոչ պակաս 50 տոկոսը, համաձայն ՀՀ հողային օրենսգրքի 66-րդ հոդվածի: Ըստ ստուգման ընթացքում ձեռք բերված շուկայական գործարքների վերաբերյալ հայտարարությունների Սևանի քաղաքային համայնքի վարչական տարածքում գտնվող հողակտորները վաճառքի են ներկայացվել մեկ քմ հաշվով 6000-35000 դրամ: Այսինքն, Սևանի քաղաքապետարանի կողմից համայնքային սեփականության հողամասերն օտարվել են գործարար շրջանառության ընթացքում ձևավորված գներից էապես ցածր գներով, որի հետևանքով համայնքային բյուջե չի մուտքագրվել օտարման արժեքի և շուկայում գործող վաճառքի գների տարբերության չափով գումար:

2006, 2007թթ. և 2008թ. 1-ին կիսամյակի ընթացքում **Վարդենիսի** քաղաքապետարանի կողմից օտարվել է 14501.1 քմ 19 կտոր բնակավայրի հող, որից 2350 քմ օտարվել է աճուրդով՝ 4լոտ հրապարակային սակարկությամբ, 12151.1 քմ՝ 15լոտ, օտարվել է ուղղակի վաճառքի ձևով՝ համաձայն ՀՀ հողային օրենսգրքի 64-րդ և 66-րդ հոդվածների: Հողի օտարման գործընթացի ժամանակ պակաս է հաշվարկվել և գանձվել հողի **968.9** հազ. դրամ կադաստրային արժեք :

2006, 2007թթ. և 2008թ. սեպտեմբերի 15-ի դրությամբ Լճաշեն գյուղական համայնքի կողմից օտարվել է 4.22 հա գյուղ. նշանակության այլ հողատարածք, որից 2.8 հա աճուրդային եղանակով, իսկ 1.42 հա՝ ուղղակի վաճառքով: Հողերի աճուրդների փաթեթներն ուսումնասիրելուց հայտնաբերվել է՝

1. 11.10.2007 թվականին «Հայաստանի Հանրապետություն» օրաթերթում հայտարարվել է մրցույթ՝ 20.0 հազար քմ գյուղ նշանակության այլ հողատեսքերից և արոտ հողատեսքից աճուրդ, որտեղ վաճառվող հողի մեկ քմ համար որպես մեկնարկային գին է սահմանվել **103** դրամ, սակայն աճուրդի ժամանակ 1 քմ համար որպես մեկնարկային գին սահմանվել է **9.7** դրամ, 7000 քմ հողատարածքի համար վճարվել է 73.0 հազար դրամ: Խախտվել է «Հրապարակային սակարկությունների» մասին ՀՀ օրենքի 21-26 կետերը և «ՀՀ հողային» օրենսգրքի 67-րդ հոդվածը

այն է՝ հայտարարություն է տրվել մեկնարկային գին սահմանելով մեկ քմ համար՝ 103 դրամ , աճուրդում վաճառվել է մեկ քմ 9.7 դրամով, այնինչ՝ 7000 քմ համար պետք է վճարվեր՝ 721.0 հազ. դրամ:

2. 2007թ. սեպտեմբերի 15-ին հայտարարվել է աճուրդ գյուղատնտեսական նշանակության այլ հողատարածք «Պլտին» կոչվող հանդամասում, որտեղ մեկ քմ համար մեկնարկային գին է սահմանվել 342.0 դրամ աճուրդի է ներկայացվել 11500 քմ հողատարածք: Աճուրդի ժամանակ մեկ քմ համար մեկնարկային գին է հայտարարվել 102 դրամ արդյունքում 11500 քմ հողատարածքը վաճառվել է 1173.0 հազ. դրամով, այնինչ 11500քմ X 342 դրամ = 3933.0 հազ. դրամ:

Արդյունքում՝ համայնքային բյուջե չի մուտքագրվել օտարման արժեքի և մեկնարկային գնի տարբերության չափով՝ 3408.0 հազ. դրամ գումար:

Ծաղկունք համայնքի կողմից «Հայկական ժամանակ» օրաթերթում տրվել է հայտարարություն՝ 7 հա հողամաս վարձակալության տրամադրելու մասին:

Հայտարարությունը տրված է «Հրապարակային սակարկությունների մասին» ՀՀ օրենքի խախտումներով՝ նշված չէ մրցույթի անցկացման օրը, ժամը, տեղը և օրենքով նախատեսված այլ պայմաններ: Հայտարարվել է մրցույթ, սակայն իրականում անցկացվել է աճուրդ:

Այսպիսով, ստուգմամբ, հողերի օտարումից վերը նշված համայնքներում, համայնքային բյուջե պակաս է վճարվել՝ 12515.4 հազ. դրամ:

1.4. Համայնքային սեփականության գույքի՝ տարածքների օտարման վերաբերյալ

Խախտելով «Անշարժ գույքի գնահատման գործունեության մասին» ՀՀ օրենքի 8-րդ հոդվածի 1-ին մասի՝ «Անշարժ գույքի գնահատումը պարտադիր է, պետական կամ համայնքային սեփականության անշարժ գույքի օտարման դեպքերում» և 9-րդ հոդվածի 1-ին մասի պահանջները՝ «Անշարժ գույքի գնահատման գործունեությունն իրականացվում է իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց կողմից անշարժ գույքի գնահատման լիցենզիայի առկայության դեպքում» պահանջները.

Ստուգվող ժամանակահատվածում **Գավառ** քաղաքային համայնքի կողմից օտարվել է 11 անվանում անշարժ գույք և մեկ անվանում շարժական գույք:

2006թ. օտարվել է՝

ա/ Գազ 31105 մակնիշի ավտոմեքենա 2100.0 հազ. դրամ արժեքով: Օտարման փաթեթում բացակայում են աճուրդային գործընթացի՝ օրենքով սահմանված բոլոր փաստաթղթերը, ավտոմեքենայի մեկնարկային գինը սահմանվել է կամայականորեն՝ առանց համապատասխան գնահատման ակտի:

բ/ Ջորավար Անդրանիկի 38 հասցեում աճուրդով վաճառվել է 298.6 քմ մակերեսով պատկերասրահի շենքը՝ 390.0 հազար դրամ:

զ/ Ազատության 19 հասցեում աճուրդով վաճառվել է բազմաբնակարան շենքի բացվածքը՝ 35.6 քմ մակերեսով, վաճառքի գինը՝ 168.0 հազար դրամ:

դ/ Ազատության 19^ա հասցեում աճուրդով վաճառվել է Ջերմամատակարարման գրասենյակի վարչական շենքը՝ 74 քմ մակերեսով, 550.0 հազար դրամով:

2007 թվականին՝

ա/ Չորավար Անդրանիկի 40 հասցեում աճուրդով վաճառվել է 97.3 քմ մակերեսով բազմաբնակարան բնակելի շենքի առաջին հարկում գտնվող Կոմպլեքս ծառայությունների խանութ՝ 264.0 հազար դրամով:

բ/ Կաբելագործների 53 հասցեում աճուրդով օտարվել է 57.3 քմ մակերեսով Հրէջ կամավոր ընկերության գրասենյակի շենք 352.0 հազար դրամով: Աճուրդի մասին հայտարարությունը տրվել է «Հայաստանի Հանրապետություն» օրաթերթում, որտեղ նշված է, որ Կաբելագործների 53 հասցեում օտարվում է 98 քմ մակերեսով տարածք, սակայն աճուրդով վաճառվել է 57.9 քմ :

գ/ Չորավար Անդրանիկի 18/4 հասցեում աճուրդով օտարվել է վարչական շենք 48.04 քմ մակերեսով 261.0 հազար դրամով: Անշարժ գույքը գնահատվել է «Էյֆլ Կոնսուլտ» ՓԲԸ գնահատման գործակալության կողմից 225.0 հազար դրամ՝ առանց դրա հողատարածքի: Աճուրդի մասին հայտարարությունը տրված է «Հայաստանի Հանրապետություն» թերթում, որտեղ մեկնարկային գին է սահմանվել 200.0 հազար դրամ, այսինքն՝ գնահատման գնից 25.0 հազ. դրամ պակաս:

դ/ Չորավար Անդրանիկի 1-ին փողոց 20/2 հասցեում աճուրդով օտարվել է բազմաբնակարան կիսակառույց շենք՝ 1461.6 քմ մակերեսով՝ 1644, 5 հազ. դրամով: Բազմաբնակարան անավարտ շենքը գնահատվել է «Էյֆլ Կոնսուլտ» ՓԲԸ գնահատման գործակալության կողմից՝ 1430. 0 հազ. դրամ:

ե/ Չորավար Անդրանիկի 23 հասցեում աճուրդով վաճառվել է ավտոտնակ /ավտոտեխսպասարկում/ 244.4 քմ մակերեսով՝ 1320.0 հազ. դրամ:

զ/ Գրիգոր Լուսավորիչ 12/3 հասցեում աճուրդով վաճառվել է քաղաքապետարանի վարչական շենքի հյուսիսային մասի նկուղը 215.9 քմ մակերեսով 220.0 հազ. դրամով: Աճուրդի մասին հայտարարությամբ տրված 171 քմ մակերեսով տարածք: Աճուրդի արձանագրության մեջ 176.2 քմ տարածք և անշարժ գույքի առքուվաճառքի պայմանագրով՝ 215քմ:

է/ Գրիգոր Լուսավորիչ 12/2 հասցեում 707.5 քմ մակերեսով ուղղակի վաճառքով օտարվել է քաղաքապետարանի շենքի հյուսիսային մասը՝ 35000.0 հազ. դրամով: Գույքի գնահատում չի կատարվել:

Ստուգմամբ պարզվել է, որ Գավառի քաղաքապետարանի կողմից հրապարակային սակարկություններով (աճուրդով) օտարված համայնքային գույքը վաճառվել է կադաստրային արժեքից 47755.0 հազ. դրամով պակաս:

Մևան համայնքում ստուգվող ժամանակաշրջանում 8 դեպքով համայնքային սեփականության գույքի հրապարակային սակարկություններով օտարվել է ընդամենը 5503.95 քմ

տարածք՝ 50049.9 հազ.դրամով, իսկ օտարված շենքի սպասարկման տիրույթ՝ 2.538 հա հողը՝ 31522.6 հազ.դրամով:

Հ	Օտարված գույքի անվանումը	Օտարման տարեթիվը	մակերեսը	1քմ վաճառքի գինը մմ/	վաճառքի գինը հազ. դրամ
1	Սպորտդպրոցին կից շինություն	2006թ	57.0	17.1	976.5
2	Գիշերօթիկ դպրոցի շենքի հյուսիսային բլոկները	2006թ.	1038.1	4.4	4600.0
3	Գիշերօթիկ դպրոցին կից սպորտդպրոցի շենք	2007թ	310.6	2.8	884.1
4	Գիշերօթիկ շենքի հարավային մասնաշենք	2007թ	875.4	10.5	9162.0
5	Վարչական շենքի հետնամասում գտնվող ավտոտնակ	2007թ	30.0	3.8	115.5
6	Լեռնամարզագետնային փորձակայանի վարչական շենք շենք	2006թ.	329.4	1.6	540.7
7	Մուր-մանկապարտեզի շենքի 2-րդ մասնաշենք	2008թ.	1289.4	12.5	16060.1
8	Միջնակարգ դպրոցի շենք	2008թ.	1574.0	11.3	17711.0
ԸՆԴԱՄԵՆԸ			5503.9	9.1	50049.9

1. ՀՀ կառավարության 15.03.07թ-ի թիվ 452 Ա որոշմամբ „Գեղարքունիքի մարզպետարանի աշխատակազմ „ պետական կառավարչական հիմնարկին ամրացված Սևան քաղաքի նախկին թիվ 2 միջնակարգ դպրոցի 1574 քմ ընդհանուր մակերեսով և 4620.0 հազ. դրամ հաշվեկշռային արժեքով շենքը և դրա սպասարկման ու օգտագործման համար անհրաժեշտ 0.45 հա հողատարածքի հետ, վերցվել և առանց օտարման իրավունքի նվիրաբերվել է Սևանի քաղաքային համայնքին՝ մշակութային կրթօջախներ ստեղծելու պայմանով:

Սևան համայնքի ավագանին 30.05.08թ-ին թիվ 3 նիստի թիվ 27 որոշումով որոշել է հրապարակային սակարկություններով օտարել նույն դպրոցի ուսումնական և դահլիճի մասնաշենքը: Օտարվող գույքի շուկայական արժեքի որոշումը իրականացվել է «Անիկոմ» ՍՊԸ կողմից: 26.05.05թ.-ի դրությամբ այն կազմել է 37800.0հազ. դրամ / այդ թվում՝ շենքի սպասարկման ու օգտագործման համար անհրաժեշտ 0.45 հա հողատարածքի արժեքը /: Այնուհետև, ՀՀ կառավարության 10.07.08թ. թիվ 803 Ա որոշման թիվ 1 կետով սահմանվել է, որ նախկին / 452-Ա / որոշման 1-ին կետից հանել «առանց օտարման իրավունք», և «մշակութային կրթօջախներ ստեղծելու պայմանով» բառերը, որից հետո Սևան համայնքի ավագանին 04.08.08թ-ի թիվ 5

արտահերթ նիստով որոշել է համանքի ավագանու 30.05.08թ. թիվ 27 որոշման ժամկետի փոփոխություն կատարելու վերաբերյալ, սույն որոշմամբ սահմանվել է, որ վերոհիշյալ գույքի օտարման թույլտվության մասին թիվ 27 որոշումը ուժի մեջ համարել 2008թ.-ի օգոստոսի 4-ից: Ստուգմամբ պարզվել է, որ «Ֆլորես» աճուրդի տուն ՍՊԸ կողմից 06.08.08թ.-ի կազմված /այսինքն՝ 2 օր հետո / անշարժ գույքի աճուրդով վաճառքի արձանագրությամբ փաստվել է, որ վերոհիշյալ անշարժ գույքը աճուրդով վաճառվել է՝ 23300.0 հազ. դրամով, այդ թվում 0.45 հա հողատարածքի արժեք / 1քմ 1242 դրամ արժեքով / , կամ անկախ գնահատողի արժեքից 14500.0 հազ. դրամ պակաս: Խախտվել է «Հրապարակային սակարկությունների մասին», ՀՀ օրենքի 21-րդ հոդվածի պահանջները. մասնավորապես չի պահպանվել հրապարակային ծանուցում մրցույթը սկսվելուց առնվազն 30 օր առաջ և **«Կրթության մասին» ՀՀ օրենքի 45-րդ հոդվածի 4-րդ կետը, այն է՝ «Պետական ուսումնական հաստատությունների գույքն օտարվելու դեպքում կարող է օգտագործվել միայն ուսումնական նպատակներով»:**

Հարկ է նշել, որ ստուգման ընթացքում Սևանի քաղաքապետի կողմից հանձնաժողովին ներկայացվեց Երևանի «Ադամանդ» «Ապրանքա-հումքային բորսա» ՓԲԸ-ին՝ քաղաքապետի կողմից ուղղված գրությունը, որով խնդրվել է չեղյալ համարել նշված շենքի աճուրդի գործընթացը և այն վերսկսել նոր հիմունքներով: Երևանի «Ադամանդ» «Ապրանքա-հումքային բորսա» ՓԲԸ-ի 20.08.2008թ. թիվ Կ-3567-3 գրությամբ տեղեկացվել է քաղաքապետին այն մասին, որ գործարքը հայտարարվել է չեղյալ:

2. «Ֆլորես», աճուրդի տուն ՍՊԸ-ի կողմից իրականացված հրապարակային սակարկություններում վաճառվել է համայնքի սեփականության մսուր-մանկապարտեզի շենքը 1289.4 քմ տարածքով և 0.4460 հա հողատարածքով:

Կատարված գործարքով խախտվել է ՀՀ «ՏԻՄ» օրենքի 51-րդ հոդվածի պահանջները՝ մասնավորապես համայնքի սեփականության գույքի օտարման այլ սահմանափակում սահմանում են օրենքով, տվյալ դեպքում օտարվել է մսուր-մանկապարտեզի շենքը, որը, համաձայն «Նախադպրոցական կրթության մասին», ՀՀ օրենքի 30-րդ հոդվածի խախտում է, այն է՝ պետական կամ համայնքային սեփականության նախադպրոցական հաստատությունների շենքերը հասարակական կամ պետական կարիքների համար կարող են օտարվել միայն բացառիկ դեպքերում՝ օրենքով:

Օտարվող գույքի շուկայական արժեքի որոշումը իրականացվել է «Անիկոն» ՍՊԸ-ի կողմից, որը 23.05.08թ. դրությամբ կազմել է 35100.0 հազ. դրամ / այդ թվում՝ շենքի սպասարկման ու օգտագործման համար անհրաժեշտ 0.4460 հազ. դրամ հողատարածքի արժեքը/: «Ֆլորես» աճուրդի տուն ՍՊԸ-ի կողմից 20.06.08թ.-ին կազմված արձանագրությամբ փաստվել է, որ վերոհիշյալ գույքը աճուրդով վաճառվել է՝ 21600.0 հազ. դրամ, այդ թվում 0.4460 հա հողատարածքի արժեքը / 5539.9 հազ. դրամ / հողի արժեք կամ անկախ գնահատողի արժեքից 13500.0 հազ. դրամ պակաս:

Ստուգմամբ պարզվել է, որ Սևանի քաղաքապետարանի կողմից 2006, 2007թթ. և 2008թ. մինչև սեպտեմբերի 1-ը՝ ընկած ժամանակահատվածում հրապարակային սակարկությունով (աճուրդով)

օտարված համայնքային գույքի վաճառքից քաղաքային բյուջե մուտքագրվել է 37876.9 հազ. դրամ այն դեպքում, երբ օտարված գույքի կադաստրային արժեքը կազմել է 76831.2 հազ. դրամ, կամ կադաստրային արժեքից **51034.3** հազ. դրամով պակաս:

Վարդենիսի քաղաքապետը 10.05.2006թ. դիմել է Գեղարքունիքի մարզպետին կոլեկտորի կառուցման և կեղտաջրերի մաքրման կայանի շինարարության համար գոյություն ունեցող ծրագիր իրականացնելու նպատակով անավարտ օբյեկտն օգտագործելու խնդրանքով:

17.05.2006 թվականին Գեղարքունիքի մարզպետը իր գրությամբ համաձայնություն է տվել Վարդենիսի քաղաքապետարանին ներկայացված ծրագրին օժանդակելու համար, անավարտ շինարարության օբյեկտի ապամոնտաժումից առաջացած և մարզպետարանում առկա 180տ 720մմ տրամաչափով խողովակները որպես ներդրում օգտագործելու համար:

20.06.2006 թվականին հանձնման – ընդունման ակտով Վարդենիս քաղաքին է հանձնվել «Այրում» կայարանում գտնվող 180 տոննա 720 մմ տրամագծով, քանակով **60** հատ խողովակ՝ համաձայն մարզպետի գրության (որպես ներդրում օգտագործելու համար):

Քաղաքապետարանի կողմից նշված խողովակները որպես սեփական միջոց մուտքագրվել են հաշվեկշիռ , սակայն 31.08.2008 թվականի ավագանու նիստով որոշվել է խողովակները որպես ոչ պիտանի, օտարել աճուրդով:

15.09.2006 թվականին Վարդենիսի քաղաքապետարանի պատվերով նշված խողովակները գնահատվել են «Էքսպերտ լաբորատարիա» ՍՊԸ կողմից: Գնահատողի կողմից նշվել է 1281 գծ/մ, 8 մմ պատերի հաստությամբ խողովակ, առանց կոռոզիայի հետքերի, որի համար որպես շուկայական գին է գնահատվել մեկ գծ/մ ` 7470 դրամ կամ մեկ տոննան ` 53200 դրամ, ընդամենը 9576.0 հազ. դրամ: Համայնքի ղեկավարը, խախտելով «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքի 32-րդ հոդվածի 12-րդ մասի՝ «Համայնքի ղեկավարը, համայնքի ավագանու որոշմամբ և սահմանված պայմաններով օտարում կամ օգտագործման է տրամադրում համայնքի սեփականություն համարվող գույքը» պահանջը՝ գույքը ներկայացրել է աճուրդի և օտարել է առանց ավագանու կողմից մեկնարկային գինը հաստատելու :

20.10.2006 թվականին գնորդի և Վարդենիսի քաղաքապետարանի միջև կնքվել է պայմանագիր 180 տոննա 720 մմ տրամաչափի խողովակները 9676.0 հազ. դրամով վաճառելու մասին, որտեղ, խախտելով աճուրդի պայմանները, ամրագրվել է , որ գնորդը նշված գումարը վճարում է պայմանագիրը կնքելուց հետո քսան օրվա ընթացքում, կամ մինչև 10.11.2006 թվականը, այլապես վաճառողը իրավունք ունի հրաժարվել պայմանագիրը կատարել: Սակայն 180 տոննա խողովակը հանձնվել է գնորդին առանց գումարը ամբողջությամբ վճարելու՝ միայն 4100.0 հազ. դրամ վճարի պայմաններում: Օտարված խողովակների 9676.0 հազ. դրամ արժեքից 26.08.2008 թվականը վճարվել է **6900.0** հազ. դրամ, կամ պակաս ` **2776.0** հազ. դրամ:

Համաձայն քաղաքաշինության նախարարության տեղեկագրի՝ 720 մմ տրամաչափով, պատերի 8 մմ հաստությամբ խողովակների մեկ մետրի շուկայական արժեքը տվյալ ժամանակաշրջանի համար կազմել է 22.15 հազ. դրամ, որի հաշվարկով տարբերությունը կազմում է 18695.0 հազ. դրամ:

Ծաղկունք համայնքին պատկանող ակումբի շենքը աճուրդով օտարվել է 936 քմ և կից հողատարածքով՝ 1454 քմ մակերեսով: Ակումբի շենքի օտարման համար սահմանված մեկնարկային գինը որոշվել է առանց համապատասխան կարգի, այսինքն՝ չկա փորձագիտական եզրակացություն՝ գույքի գնահատման վերաբերյալ: Այն կից հողատարածքի հետ միասին օտարվել է 6.270.0 դրամով: Նույն սկզբունքով օտարվել է նաև համայնքի սեփականության բաղնիքի շենքը՝ 10x12 չափերով, որն ամբողջությամբ վթարային վիճակում է, բացակայում է գույքի գնահատման ակտը անշարժ գույքը գնահատվել է 89.0 հազ. դրամ:

Այսպիսով, չկատարելով «Անշարժ գույքի գնահատման գործունեության մասին» ՀՀ օրենքի 8-րդ հոդվածի 1-ին մասի և 9-րդ հոդվածի 1-ին մասի պահանջները, արդյունքում համայնքների բյուջեները զրկվել են լրացուցիչ մուտքեր ավելացնելու հնարավորությունից:

2. Հարկային եկամուտների վերաբերյալ

2.1 Հողի հարկ

Մարզի համայնքների 2006թ. հողի հարկի ճշտված ցուցանիշները նախատեսված 672037.5 հազ. դրամի դիմաց փաստացին կազմել է 169550.6 հազ. դրամ կամ 25.2%, 2007թ-ին նախատեսված 654149.6 հազ. դրամի դիմաց փաստացին կազմել է 243568.4 հազ. դրամ կամ 37.2%, 2008թ-ի առաջին կիսամյակի նախատեսված 615164.2 հազ. դրամի դիմաց փաստացին կազմել է 99588.5 հազ. դրամ կամ 16.2%,

ՀՀ կառավարության N192-ն որոշման հողի հարկ վճարողների հաշվառման համար առաջնահերթ միջոցառումների ծրագրի 8-րդ կետի պահանջներով, համայնքի վարչական տարածքում պետական գրանցում ստացած կազմակերպությունների ցանկի ճշտումը, համադրման և համեմատման միջոցով, պետք է կատարեր հաշվառող մարմին հանդիսացող առաջին ամսվա ընթացքում ՀՀ արդարադատության նախարարության պետական ռեգստրի գործակալության տարածքային մարմնի հետ, իսկ համաձայն 14-րդ կետի՝ հողի հարկ վճարող ֆիզիկական անձանց և նրանց հողամասերի տվյալների ճշտումը պետք է կատարեր հաշվառող մարմին հանդիսանալու առաջին 3 ամսվա ընթացքում ՀՀ կառավարությանն առընթեր անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեի համապատասխան տարածքային ստորաբաժանման հետ: Սակայն վերը նշված ժամկետները խախտվել են, և հողի հարկի բազան պարունակում է տարբեր տեսակի անճշտություններ: Բացի դրանից, որոշ համայնքների ղեկավարներ քերացել են հասանելիք հարկերի գանձումների մեջ՝ հատկապես խոշոր պարտքատերերի նկատմամբ: Այսպես.

Գավառ համայնքի տարածքում գտնվող և հողի հարկ վճարող իրավաբանական անձանց քանակը բազայի հանձնման պահին եղել է 45-ը, որոնցից 10-ի հողերի տարեկան հաշվարկները բացակայում են: Բազայում առկա՝ «Դիպոլ» ՓԲԸ-ն (սնանկ ճանաչված) 996.5 հազ. դրամ տարեկան հաշվարկի գումարով և համայնքի բյուջե վճարելիք 2327.0 հազ. դրամ գումարով, «Գավառի ՊՍ» ՓԲԸ-ն (սնանկ ճանաչված) համապատասխանաբար՝ 13488.5 հա. դրամ և 24327.1

հազ. դրամ, «Արծվաքար ՊԱԶ» (սնանկ ճանաչված)՝ 1316.4 հազ. դրամ և 3496.9 հազ. դրամ, «Հացառատի ՊԱԶ»-ն (սնանկ ճանաչված) 1890.2 հազ. դրամ և 4023.0 հազ. դրամ գումարով շարունակում են մնալ համայնքի հողի հարկի բազայում:

Համայնքի կողմից ներկայացրած, համայնքի հողի հարկ վճարող կազմակերպությունների մասին տեղեկությունների, 12.09.2008թ. դրությամբ հողի հարկ վճարող կազմակերպությունները բազայում 73-ն են, որոնցից միայն 17-ը ունեն 2008թ. տարեկան հողի հարկի հաշվարկ, որի պատճառը նաև հաշվետվություններ չներկայացնելն է, որը սահմանվում է ՀՀ կառավարության N 192-Ն որոշման՝ «ՀՀ տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից հողի հարկ վճարողների հաշվառման համար առաջնահերթ միջոցառումների ծրագրի» 11-րդ կետով՝ «Հողի հարկ վճարող կազմակերպություններն զանգվածային լրատվության միջոցներով հիշեցման թերթիկներով կամ ծանուցումներով տեղեկացնում են հողի հարկի հաշվարկները համայնքներ ներկայացնելու մասին, համայնքը հաշվառող մարմին հանդիսանալու առաջին երեք ամսվա ընթացքում:

Համայնքի բյուջեի հողի հարկի կատարողականները 2006թ., 2007թ. և մինչև 11.09.2008թ. դրությամբ կազմում է համապատասխանաբար՝ 12%, 19.3% և 25.1%, որը պայմանավորված է ինչպես հողի հարկի բազաների անճշտությամբ, նախորդ տարիներին կուտակված պարտքերով, այնպես էլ հավաքման ցածր մակարդակով, որն իր հերթին, հետևանք է սեփականաշնորհված գյուղատնտեսական նշանակության հողերի ոչ լրիվ օգտագործմամբ: Այսպես, համաձայն քաղաքապետարանի կողմից ներկայացրած տեղեկանքի՝ սեփականացված գյուղատնտեսական նշանակության հողերից հրաժարվել են 7082 հողի սեփականության կադաստրի վկայական ունեցող սեփականատերեր, ընդհանուր՝ 1837.9 հա հողատարածքով:

Սևանի տարածքում գործող կազմակերպություններից հողի հարկի բազայում 01.09.2007թ. դրությամբ՝ հաշվառված է 96 կազմակերպություն, որից 59 կազմակերպության հողի հարկի տարեկան հաշվարկները բացակայում են :

Վարդենիս քաղաքում 01.01.2008թ. հողի հարկի հաշվարկային ապառքի գումարը կազմում է ընդամենը 8523.4 հազ. դրամ, որի նկատմամբ հաշվապահության կողմից չէին հաշվարկվել և ձևակերպվել տույժ՝ գումարով 4125.0 հազ. դրամ:

Ներքին Գետաշեն համայնքում 2006թ.2007թ. հողի հարկի պարտքերի նկատմամբ հաշվապահության կողմից չի հաշվարկվել տույժ՝ գումարով 2177.8 հազ. դրամ:

Ծովակ համայնքում 2006-2007թթ. 1834.3 հազ. դրամ ապառքի գումարից չի հաշվարկվել և վճարվել ուշացած օրերի համար տույժ՝ գումարով 1066.4 հազ. դրամ:

Լճաշեն համայնքում հողի հարկի 2006թ. կատարողականը կազմել է 21.0 %, որը պայմանավորված է հարկատեսակի հավաքման ցածր մակարդակով: Համաձայն գյուղապետարանի կողմից ներկայացված տեղեկանքի, 2006-2008թթ. համայնքի հողի 92 սեփականատերեր գյուղապետարանին հետ են հանձնել հողի սեփականության 276 վկայականներ, 144 հա ընդհանուր հողատարածքներով, որից 112 հա վարելահող, 32 հա խոտհարք, սակայն շարունակվում են մնալ և հաշվառվել հողի հարկման բազայում:

2.2. ԳՈՒՅՔԱՀԱՐԿ

Մարզի համայնքների 2006թ. գույքահարկի ճշտված ցուցանիշները նախատեսված 278349.4 հազ. դրամի դիմաց, փաստացին կազմել է `164923.7 հազ. դրամ կամ 59.3%, 2007թ-ին նախատեսված 274647.1 հազ. դրամի դիմաց, փաստացին կազմել է` 189905.7 հազ. դրամ կամ 69.1%, 2008թ-ի առաջին կիսամյակի նախատեսված 273563.7 հազ. դրամի դիմաց `փաստացին կազմել է 56812.4 հազ. դրամ կամ 20.8 %,

Գավառ համայնքի իրավաբանական անձանց գույքահարկի բազայում առ 01.01.2006թ. առկա են եղել 156 կազմակերպություններ, որոնցից 60-ը չունեն տարեկան հաշվարկային ցուցանիշը:

Համայնքի գույքահարկ վճարող կազմակերպությունների մասին` տեղեկանքի համաձայն 12.09.2008թ. դրությամբ, բազայում առկա են 185 կազմակերպություններ, որոնց համայնքի բյուջե վճարելիք գումարը կազմում է 29744.3 հազ. դրամ: Գույքահարկի ապառքացուցակում առկա են մի շարք կազմակերպություններ, որոնց մի մասը սնանկ է ճանաչվել, մի քանիսի վերաբերյալ կան դատարանի վճիռներ, կան որ օտարված են, կան և որոնք վճարումներ չեն կատարում: Այսպես` «Ագրոսպասարկում» ԲԲԸ-ն սնանկ է ճանաչված և համայնքի բյուջե վճարելիք գումարը կազմում է 6044.0 հազ. դրամ: Նույն կարգավիճակում է «Դիպոլ» կազմակերպությունը 1042.9 հազ. դրամով, «Շինտրանս թիվ 6 » ՓԲԸ-ն 2251.4 հազ. դրամով, իսկ գործող «Գավառտրանս, ՍՊԸ-ի պարտքը համայնքի բյուջեի նկատմամբ կազմում է 1153.9 հազ. դրամ: Մի շարք կազմակերպություններ, խախտելով «Գույքահարկի մասին» ՀՀ օրենքի 9-րդ հոդվածի 2-րդ կետի պահանջները, եռամսյակային հաշվետվություններ չեն ներկայացրել քաղաքապետարան, որի արդյունքում գույքահարկի բազայում տարեկան հաշվարկային ցուցանիշների վերաբերյալ թվերը դառնում են անարժանահավատ:

Համայնքի ավագանու 09.06.2007թ. թիվ 6 նիստի որոշումներով սահմանվել է «Ունիվերսալ բազա» ՍՊԸ 703.0 հազ. դրամի, իսկ 16.08.2008թ. թիվ 6 նիստի որոշումով «Գեղամա» ԲԲԸ-ին 2780.0 հազ. դրամի գույքահարկի արտոնություններ, որոնք սահմանվել են ՀՀ կառավարության 19.05.1998թ. թիվ 300 որոշման 5-րդ կետի ա) ենթակետի, այն է` «Արտոնություն հայցող կազմակերպությունների կողմից համայնքի ղեկավարին ներկայացվում են մաս տեղեկություններ` առաջացած հարկային պարտավորությունները ժամանակին կատարելու անհնարինության մասին հիմնավորմամբ» և բ) ենթակետի` «Տեղեկություններ տույժերի և տուգանքների առաջացման մասին, որոնք պետք է բովանդակեն դրանց առաջացման պատճառները» պահանջների խախտմամբ:

Սևանի քաղաքապետարանի գույքահարկ վճարող կազմակերպությունների մասին տեղեկանքի համաձայն 01.07.2008թ. դրությամբ, բազայում առկա են 142 կազմակերպություններ, որոնցից 45-ը չունեն հաշվարկային ցուցանիշներ: Իրավաբանական անձանց փոխադրամիջոցների և շինությունների գույքահարկի տարեկան հաշվարկային ցուցանիշը միասին կազմում է ` 12230.7 հազ.դրամ, իսկ ապառքները ` 20822.3 հազ. դրամ:

«Միջազգային էներգետիկ կորպորացիա» ՓԲԸ-ի գույքահարկի ապառքը համայնքի բյուջեի նկատմամբ 01.07.2008թ. կազմում է 1264.7 հազ. դրամ

Քաղաքապետարանը 14.04.2008թ գրությամբ դիմել է ՀՀ ԿԱ ՀՊԾ-ի Սևանի ՏՀՏ-ին նշելով, որ կազմակերպության գույքահարկի պարտքը Սևան համայնքի բյուջեի նկատմամբ 01.04.2005թ. կազմում է 1008.6 հազ. դրամ, սակայն կազմակերպությունը պնդում է, որ չունի գույքահարկի պարտք և ներկայացնում է վճարման անդորագրերը: Սակայն հարկային ծառայության կողմից պատասխան գրություն չի ստացվել, որի արդյունքում կազմակերպությունը ապառքը համայնքի բյուջեի նկատմամբ չի ճշտվել:

Համայնքի ավագանու որոշումներով 2006թ. և 2007թ. սահմանվել են գույքահարկի արտոնություններ, համապատասխանաբար՝ 6.398.7 հազ. դրամի և 5229.4 հազ. դրամի, որոնք կազմում են գույքահարկի գծով տվյալ տարում համայնքի բյուջեում հաստատված եկամուտների՝ 34027.3 հազ. դրամի և 38800.0 հազ. դրամի համապատասխանաբար՝ 18.8% և 13.5%-ը: Խախտելով «Գույքահարկի մասին» ՀՀ օրենքի 15-րդ կետի 3-րդ կետի 2-րդ պարբերության պահանջը, համայնքի ավագանու կողմից սահմանված արտոնության գումարը գերազանցում է բյուջեում հաստատված եկամուտների 10%-ը: Արտոնության 10%-ը գերազանցող գումարի չափը կազմում է՝ 2006թ.-ին 2994.4 հազ.դրամ, 2007թ.-ին 1358.0 հազ. դրամ, միասին վերցրած կազմում է 4352.4 հազ. դրամ:

Համայնքի ավագանու 2006-2007թթ. որոշումներով ֆիզիկական անձանց պատկանող որոշ փոխադրամիջոցների համար սահմանվել է գույքահարկի արտոնություններ, որոնք համաձայն ՀՀ կառավարության N300 որոշման 4-րդ կետի պահանջի՝ «հարկային արտոնություն տալու անհրաժեշտության հիմնավորում» չունեն: 2006-2007թթ. համայնքի ավագանին իրավաբանական անձանց մասով սահմանել է համապատասխանաբար՝ 3986.4 հազ. դրամի և 1527.3 հազ. դրամի գույքահարկի արտոնություն, ընդամենը 5513.7 հազ. դրամի, որի 67.6% բաժին է ընկնում «Սևանի հիվանդանոց» ՊԲԲԸ-ին, այսպես՝ համայնքի ավագանու 19.12.2006թ. թիվ 8 նիստի և 04.12.2007թ. թիվ 7 նիստի որոշումներով «Սևանի հիվանդանոց» ՊԲԲԸ համար սահմանվել է համապատասխանաբար՝ 2500.0 հազ. դրամ և 1226.2 հազ. դրամ գույքահարկի արտոնություն՝ ընդամենը՝ 3726.2 հազ.դրամի: Խախտվել է ՀՀ կառավարության N300 որոշման 5-րդ կետի ա/ ենթակետի՝ «Արտոնություն հայցող կազմակերպությունների կողմից համայնքի ղեկավարին ներկայացվում են նաև՝

ա/ տեղեկություններ՝ առաջացած հարկային պարտավորությունը ժամանակին կատարելու անհնարինության մասին հիմնավորմամբ» պահանջը:

26.10.2007թ. ավագանու թիվ 4 որոշմամբ որոշում է կայացվել **Վարդենիսի** քաղաքապետարանի կողմից գանձվող իրավաբանական անձանց գույքահարկի անհուսալի ապառքների դուրս գրման վերաբերյալ:

Համաձայն ՀՀ տնտեսական և Գեղարքունիքի մարզի առաջին ատյանի դատարանների վճիռների ներքոհիշյալ իրավաբանական անձանց գույքահարկի անհուսալի ապառքները դուրս գրել՝

1.«Հայջրմուղկոյուղի» ՓԲԸ - 259.9 հազ. դրամ, ՀՀ տնտեսական դատարանի 15.12.2006թ.վճիռ:

2.«Սննդարտ» ՍՊԸ - 661.7 հազ. դրամ, ՀՀ տնտեսական դատարանի 23.11.2006թ.վճիռ:

3.«Բերրիություն» ԲԲԸ՝ 3980.0 հազ.դրամ Գեղարքունիքի մարզի առաջին ատյանի դատարանի 30.06.1999թ. վճիռ:

Ընդամենը՝ գումարով **4902.3**հազ. դրամ:

Վերը նշված կազմակերպությունների դատարանների վճիռների ուսումնասիրությունից պարզվեց, որ որոշվել է Վարդենիսի քաղաքապետարանի բռնագանձել նշված գումարները: Սակայն քաղաքապետարանի կողմից նշված 4902.3 հազ. դրամը դուրս է գրվել 2008թ. գույքահարկի հաշվարկման բազայից, որը ենթակա է հետ հաշվարկման և գույքահարկի բազայում ներառելու:

Ներքին Գետաշեն համայնքում ըստ հաշվետվությունների գույքահարկի գծով ապարքի գումարը 01.01.2008թ. դրությամբ կազմել է 13740.3 հազ. դրամ:

01.04.2006թ. դրությամբ գույքահարկի գծով խոշոր պարտք ունեցող կազմակերպություններից է՝

«Մայր Սևան» ՓԲԸ պարտքի գումարը՝ **5528.0** հազ.դրամ (շենքի կադաստրային արժեքը՝ 166178.8 հազ. դրամ):

Հարկ է նշել, որ «Մայր Սևան» ՓԲԸ պարտքի գումարը հաշվապահությունում հաշվարկվել է մինչև 01.04.2006թ., որից հետո համայնքին հաշվետվություններ չի ներկայացվել: Մեր կողմից հաշվարկվեց 2006թ. 9 ամիսների գույքահարկ գումարով 373.9 հազ. դրամ, տույժ 204.7 հազ. դրամ, 2007թ. համար՝ 498.5 հազ. դրամ, տույժ 209.4հազ. դրամ, 2008թ. 6 ամիսների համար 249.2հազ. դրամ, տույժ 11.2հազ. դրամ: Այսպիսով, չէր հաշվարկվել գույքահարկի գումար՝ 1121.7 հազ. դրամ, տույժ՝ 425.4 հազ. դրամ, ընդամենը՝ **1547.1** հազ. դրամ:

Սարուխան համայնքում «Սարուխան կաբել» ԲԲԸ-ի գույքահարկի պարտքի գումարը կազմել է **7010.0** հազ. դրամ իսկ **ՀԱՄԵՐ** մեքենայի պարտքի գումարը՝ **485.0 հազ.** դրամ և այլն:

Ծովակ համայնքում 2008 թ. գույքահարկի գծով ճշտված պլանով եկամուտ է նախատեսվել 1088.1 հազ. դրամ, կամ տվյալ տարվա գույքահարկի հաշվարկային գումարը ցույց է տվել 1022.4 հազ. դրամ, սակայն ըստ համակարգչային տվյալների գույքահարկի հաշվարկային գումարը կազմում է 1209.7 հազ. դրամ, կամ գույքահարկի ճշտված պլանով նախատեսված եկամուտը պակաս է ցույց տրվել և գանձվել **187.3** հազ. դրամ :

Նորատուս համայնքում գույքահարկի ստուգմամբ պարզվել է, որ «Ռադիո» ՓԲԸ որպես գույքահարկ Նորատուսի գյուղապետարան 2004թ. վճարել է 4226.3 հազ. դրամ, այնուհետև «Ռադիո» ՓԲԸ-ն՝ հիմք ընդունելով «Գույքահարկի մասին» ՀՀ օրենքի 2-րդ գլխի 5-րդ հոդվածի 1-ին կետը, այն է “Շինությունների հարկման բազա է համարվում սույն օրենքի բաղկացուցիչ մասը կազմող հավելվածով սահմանված կարգով գնահատված կադաստրային արժեքը”, դիմել է ՀՀ կառավարությանն առընթեր անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեի Գ-ավառի տարածքային ստորաբաժանու «Ռադիո» ՓԲԸ գույքահարկի բազան ճշտելու համար: ՀՀ կառավարությանն առընթեր անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեի Գ-ավառի տարածքային ստորաբաժանման կողմից «Ռադիո» ՓԲԸ տրամադրվել է տեղեկանք, որ «Ռադիո» ՓԲԸ-ի գույքահարկի բազան 2005-2007թթ. կազմել է 72413.0 հազար դրամ, որից «Ռադիո» ՓԲԸ կողմից հաշվարկվել է գույքահարկ՝ եռամսյակի համար 125.7 հազար դրամ, կամ

տարեկան 502.8 հազար դրամ, այդ թվում տրանսպորտային միջոցների համար հաշվարկված գույքահարկը:

Արդյունքում՝ «Ռ-ադիո» ՓԲԸ-ի կողմից ստուգվող ժամանակաշրջանում համայնքի բյուջե պակաս է վճարվել 9385.7 հազար դրամ:

Ամփոփելով հողի հարկի և գույքահարկի թեման հարկ է նշել, որ բազայում կան անճշտություններ, չմարած հարկային պարտավորություններ, պարտավորությունների նկատմամբ չհաշվարկված տույժ, ինչպես նաև արտոնությունների սահմանված չափը գերազանցող գումարներ, որոնք ենթակա են վերականգնման համայնքների բյուջե՝ գումարով 27744.0 հազ. դրամ:

Համաձայն «Ֆինանսական համահարթեցման մասին» ՀՀ օրենքի 5-րդ կետի՝ եթե դոտացիայի հաշվարկման գործոն է հողի հարկի և գույքահարկի հաշվարկային ցուցանիշը, ապա կարելի է արձանագրել, որ հողի հարկի և գույքահարկի բազայում ոչ ճիշտ հաշվարկները հանգեցնում են համայնքի դոտացիայի հաշվարկի անճշտությանը:

3. Տեղական տուրքերի և վճարների վերաբերյալ

Մարզի համայնքներում 2006թ. տեղական տուրք է նախատեսվել 25716.1 հազ. դրամ, փաստացին կազմել է 14059.2 հազ. դրամ կամ 54.7%, 2007թ-ին՝ նախատեսվել է 30978.4 հազ. դրամ՝ փաստացին կազմել է 19451.0 հազ. դրամ կամ 62.8%, 2008թ.-ի առաջին կիսամյակում նախատեսվել է 30222.0 հազ. դրամ, փաստացին կազմել է 7052.9 հազ. դրամ, կամ 23.3%,

Տեղական տուրքը կամ վճարը ճիշտ հաշվարկելը, ժամանակին գանձելը «Տեղական տուրքերի և վճարների մասին, ՀՀ օրենքի 16-րդ հոդվածի համաձայն, դրված է տեղական տուրք կամ վճար գանձող համապատասխան մարմնի կամ պաշտոնատար անձանց վրա, որոնց կողմից կան թերություններ և բաց թողումներ, իսկ համաձայն մույն օրենքի 17-րդ հոդվածի՝ «Տեղական տուրքերը և վճարները հաշվարկելու և գանձելու կարգի պահպանման նկատմամբ հսկողությունն իրականացնում է համայնքի ղեկավարը: Սակայն ստուգումներով արձանագրվեց հետևյալը՝

Գավառի քաղաքապետի 10.09.2008թ. թիվ 513 կարգադրությամբ ստեղծված համայնքի վարչական տարածքում տեղական տուրք վճարողների գույքագրման և հաշվառման հանձնաժողովի աշխատանքի արդյունքում պարզվել է՝

- Հաշվառված ոգելից խմիչք և ծխախոտ վաճառող կազմակերպություններից ստուգման պահին 34-ը չունեին վաճառքի թույլտվություն, դրանց և նախորդ տարիներին չվճարած կազմակերպությունների համայնքի բյուջե վճարելիք գումարը կազմել է 1161.5 հազ. դրամ: Համայնքի տարածքում գործող թվով երկու մարդատար «տաքսի» ծառայություն իրականացնողներ ունենալով 38 ավտոմեքենա, աշխատել են առանց թույլտվության և համայնքի բյուջե չվճարված գումարը կազմել է 425.0 հազ. դրամ:

- Համայնքի վարչական տարածքում հաշվառվել է գործող թվով 7 հեղուկ վառելիքի և հեղուկացված գազերի վաճառքի օբյեկտներից, որոնցից 6-ը չունեին վաճառքի թույլտվություն, համայնքի բյուջե վճարելիք գումարը նախորդ տարիների հետ միասին կազմել է 1150.0 հազ. դրամ:

- Համայնքի տարածքում գործող թանկարժեք մետաղներից պատրաստված իրերի մանրածախ վաճառքի թվով 4 օբյեկտներից 3-ը չունենին թույլտվություն և համայնքի բյուջե չվճարված գումարը նախորդ տարվա ապառքների հետ միասին կազմել է **250.0** հազ. դրամ:

- Համայնքի վարչական տարածքում արտաքին գովազդի վահանակներից 13-ը չունենին թույլտվություն, դրանց և նախորդ տարիներին չվճարողների կողմից համայնքի բյուջե արտաքին գովազդից վճարելիք տեղական տուրքի գումարը կազմել է **1977.4** հազ. դրամ:

Այսպիսով՝ համայնքում հաշվառումից դուրս մնացած և առանց թույլտվության աշխատող թվով 50 տեղական տուրք վճարողների համայնքի բյուջե չվճարած գումարը կազմում է **4963.9** հազ. դրամ:

Համայնքի ավագանու 2006, 2007թ. և 2008թ. որոշումներով սահմանվել է տեղական ինքնակառավարման մարմինների տնօրինության և օգտագործման տակ գտնվող հողերը հատկացնելու, հետ վերցնելու և վարձակալության տրամադրելու դեպքում անհրաժեշտ չափագրման և այլ նման աշխատանքների համար տեղական ինքնակառավարման մարմինների մատուցած ծառայությունների դիմաց փոխհատուցման վճար՝ **4.0** հազ. դրամ: Հաշվի առնելով, որ այդ ժամանակահատվածում կատարվել է համայնքի սեփականության հողերի 27 օտարում և 138 վարձակալություն, ապա այդ տեղական վճարից համայնքի բյուջե տարբերության վճարելիք գումարը կազմում է **328.0** հազ. դրամ:

Ընդհանուր առմամբ 2006, 2007 և 2008թ. ստուգման պահի դրությամբ համայնքի բյուջե տեղական տուրքից և վճարից չվճարված գումարը կազմում է **5168.4** հազ. դրամ:

Սևան համայնքի ավագանու կողմից, 2006 և 2007թթ. տեղական տուրքերի դրույքաչափերը գազի և վառելիքաքսայուղային նյութերի բացօթյա վաճառքի համար, սահմանվել են «Տեղական տուրքերի և վճարների մասին» ՀՀ օրենքի 10-րդ հոդվածի 5-րդ կետի խախտումով՝ տուրքի տեսակը տարանջատվել է և սահմանվել է երկու դրույքաչափով՝

-Հեղուկ վառելիքաքսայուղային նյութերի համար տարեկան 50.0 հազ. դրամ,

-Բնական գազի լցակայանների համար՝ տարեկան 250.0 հազ. դրամ:

Տեղական վճարների սահմանումը համայնքի ավագանու կողմից կատարվել է «Տեղական տուրքերի և վճարների մասին» ՀՀ օրենքի 8-րդ հոդվածի խախտումով՝ արտաքին գովազդի տեղադրման համար տեղական վճար չի սահմանվում:

Սևանի քաղաքապետի 14.08.2008թ. N178 կարգադրությամբ ստեղծված համայնքի վարչական տարածքում տեղական տուրք վճարողների գույքագրման և հաշվառման հանձնաժողովի աշխատանքի արդյունքում պարզվել է՝ հաշվառված ոգելից խմիչքի և ծխախոտ վաճառող թվով 121 կազմակերպություններից ստուգման պահին 83-ը չունենին վաճառքի թույլտվություն և համայնքի բյուջե վճարելիք գումարը կազմում էր **847.0** հազ. դրամ : Ստուգման ընթացքում համայնքի բյուջե վճարվեց 24 տնտեսավարողների կողմից՝ **236.0** հազ. դրամ գումար:

-Համայնքի վարչական տարածքում գործող թվով 7 մարդատար «տաքսի» ծառայություն իրականացնողներ աշխատել են առանց թույլտվության և համայնքի բյուջե վճարելիք գումարը կազմել է **280.0** հազ. դրամ : Ստուգման ընթացքում համայնքի բյուջե վճարվեց **132.0** հազ. դրամ :

Թվով 3 վառելիքաքսայուղեր վաճառող օբյեկտներ չունեին վաճառքի թույլտվություն և համայնքի բյուջե պարտք էին **800.0** հազ. դրամ:

- Համայնքի վարչական տարածքում տեղադրված թվով 13 գովազդային վահանակներից համայնքի բյուջե 2007-2008թթ. չի վճարվել **390.8** հազ. դրամ :

Այսպիսով, համայնքում հաշվառումից դուրս և առանց թույլտվության աշխատող թվով 103 տեղական տուրք վճարողների համայնքի բյուջե չվճարված գումարը կազմում է **2317.8** հազ. դրամ : Ստուգման ընթացքում թվով 28 կազմակերպություններ համայնքի բյուջե վճարեցին **368.0** հազ. դրամ : Թվով 75 կազմակերպություններ համայնքի բյուջե որպես տեղական տուրք պետք է վճարեն ` **1949.8** հազ. դրամ:

Վարդենիսի քաղաքապետարանը, խախտելով «Տեղական տուրքերի և վճարների մասին» ՀՀ օրենքի 12-րդ և 16-րդ հոդվածների պահանջները` տեղական բյուջե չի գանձվել տեղական տուրքի գումար 2006թ. 289.5 հազ. դրամ և 2007թ. 1678.8 հազ. դրամ, ընդամենը **1968.2** հազ. դրամ:

2006-2008թթ. 1-ին կիսամյակի ընթացքում տարեկան հաշվետվություններով տեղական տուրքերի մասով տեղական բյուջե պակաս է նախատեսվել և գանձվել **4569.7** հազ. դրամ:

Քաղաքապետի 20.08.2008թ. թիվ 56 կարգադրությամբ հանձնաժողովի կողմից Վարդենիս քաղաքում իրականացված տեղական տուրք վճարողների գույքագրմամբ արձանագրվեց չհաշվառված սուբյեկտներ (վառելիքաքսայուղեր, գովազդային վահանակ, օդի և ծխախոտ), որոնց չվճարված տեղական տուրքի գումարը գույքագրման պահին կազմում է **444.3** հազ. դրամ: Ստուգման ընթացքում տեղական բյուջե գանձվեց **162.0** հազ. դրամ:

22.01.07թ. Վարդենիս համայնքի ավագանու որոշումով հաստատվել է 2007թ. համար տեղական տուրքերի և վճարների դրույքաչափերը:

Որոշման 3-րդ կետով հաստատվել է «Համայնքի տարածքում գտնվող օբյեկտները քանդելու աշխատանքները սկսելու թույլտվության համար 25000 դրամ»: Խախտվել է «Տեղական տուրքերի և վճարների մասին» ՀՀ օրենքի 10-րդ հոդվածի 3-րդ կետի պահանջը, վերը նշված աշխատանքների համար տեղական տուրք է սահմանվում մինչև 5000 դրամ:

Որոշման 6-րդ կետի ա) ենթակետով 24:00-ից հետո աշխատելու թույլտվության համար հաստատվել է խաղատների կազմակերպման համար 50000 դրամ: Խախտվել է «Տեղական տուրքերի և վճարների մասին» ՀՀ օրենքի 6-րդ կետի դ) ենթակետի պահանջը, վերը նշվածի համար տեղական տուրքը սահմանվում է 500.000 – 1.000.000 դրամ:

Որոշման 11-րդ կետով հաստատվել է «Թանկարժեք մետաղներից պատրաստված իրերի մանրածախ առքուվաճառքի թույլտվության համար եռամսյակի համար 7500 դրամ: Խախտվել է «Տեղական տուրքերի և վճարների մասին» ՀՀ օրենքի 10-րդ հոդվածի 5-ի մեկ կետի պահանջը, վերը նշված կետով նախատեսված թույլտվության համար տեղական տուրքը սահմանվում է յուրաքանչյուր տարվա համար 50000 դրամ :

25.01.08թ. Վարդենիս համայնքի ավագանու որոշումով հաստատվել է 2008թ. տեղական տուրքերի և վճարների չափերը:

Որոշման 5-րդ կետի ա) ենթակետով համայնքի տարածքում գազի և վառելիքաքսայուղերի բացօթյա վաճառք կազմակերպելու թույլտվության համար ընթացիկ տարի հաստատվել է 50.000 դրամ: Խախտվել է «Տեղական տուրքերի և վճարների մասին» ՀՀ օրենքի 5-րդ կետի ա) ենթակետի պահանջը, այն է՝ «Հեղուկ վառելիքի, տեխնիկական հեղուկների, հեղուկացված գազերի մանրածախ առևտրի կետերում հեղուկ վառելիքի տեխնիկական հեղուկների հեղուկացված գազերի վաճառքի թույլտվության համար տեղական տուրքը ընթացիկ տարվա համար սահմանվում է 150000-200000 դրամ»:

2007-2008թթ. ընթացքում համայնքի ավագանու կողմից տեղական վճարների դրույքաչափեր չի սահմանվել:

Մարտունի քաղաքում տեղական բյուջե չի գանձվել տեղական տուրքի գումար 2006թ. 1567.0 հազ. դրամ և 2008թ. 1-ին կիսամյակի համար՝ 1352.0 հազ. դրամ, ընդամենը **2919.0** հազ. դրամ:

2008թ. համայնքի տարածքում գործել է երկու գազալցակայան, սակայն տեղական տուրքերի տարեկան ճշտված պլանով նախատեսված եկամուտների մեջ այն չի նախատեսվել և գանձման չի առաջադրվել, գումարով **300.0** հազ. դրամ:

«ԷԳԱ» և «Ծովն Ծիրանի» ՍՊԸ-ների հետ կնքված պայմանագրերով և արտաքին գովազդային վահանակների գույքագրմամբ պակաս տեղական տուրք է հաշվարկվել և գանձման առաջադրվել **419.0** հազ. դրամ:

Այսպիսով, 2006, 2007թթ. և 2008թ. 1-ին կիսամյակի ընթացքում տարեկան հաշվետվություններով տեղական տուրքերի մասով տեղական բյուջե պակաս է նախատեսվել և գանձվել **3638.0** հազ. դրամ:

Ներքին Գետաշեն համայնքում տեղական բյուջե չի գանձվել տեղական տուրքի գումար 2006թ. 197.6 հազ. դրամ, 2007թ. 32.5 հազ. դրամ և 2008թ. 1-ին կիսամյակի համար 49.3 հազ. դրամ, ընդամենը **279.4** հազ. դրամ:

2008թ. համայնքի տարածքում գործում է մեկ բենզալցակայան, սակայն տեղական տուրքերի տարեկան ճշտված պլանով նախատեսված եկամուտների մեջ այն չի նախատեսվել և չի գանձվել **150.0** հազ. դրամ:

Այսպիսով, տեղական տուրքերի մասով 2006, 2007թթ. և 2008թթ. 1-ին կիսամյակի ընթացքում տեղական բյուջե պակաս է գանձվել **429.4** հազ. դրամ:

20.12.2007թ. Ներքին Գետաշեն համայնքի ավագանու որոշումով հաստատվել է 2008թ. տեղական տուրքերի և վճարումների դրույքաչափերը:

2008թ. համար համայնքի տարածքում գազի և վառելիքաքսայուղային նյութերի վաճառքի թույլտվության համար ավագանին տարեկան սահմանել է տեղական տուրքի գումար 50.0 հազ. դրամ, ավագանու որոշումով խախտվել է «Տեղական տուրքերի և վճարների մասին» ՀՀ օրենքի 10-րդ հոդվածի 5-րդ կետի բ) ենթակետի պահանջը, այն է՝ հեղուկ վառելիքի, տեխնիկական հեղուկների, հեղուկացված գազի մանրածախ առևտրի կետերում հեղուկ վառելիքի, տեխնիկական հեղուկների, հեղուկացված գազի վաճառքի թույլտվության համար տեղական տուրքը ընթացիկ տարվա համար սահմանվում է 150.0-200.0 հազ. դրամ:

Ծովակ համայնքում տեղական բյուջե չի գանձվել տեղական տուրքի գումար 2006թ. 320.0 հազ. դրամ, 2007թ. 320.0 հազ. դրամ, 2008թ. 1-ին կիսամյակի համար 80.0 հազ. դրամ, ընդամենը **720.0** հազ. դրամ:

2007թ. համայնքի տարածքում գործել է մեկական բենզալցակայան և գազալցակայան, սակայն տեղական տուրքերի տարեկան ճշտված պլանով նախատեսված եկամուտների մեջ այն չի նախատեսվել և գանձման չի առաջադնվել գումարով **100.0** հազ. դրամ, իսկ 2008թ. տարեկան ճշտված պլանով նախատեսված եկամուտների մեջ չի նախատեսվել և չի գանձվել **300.0** հազ. դրամ:

Այսպիսով, տեղական տուրքերի մասով 2006, 2007թթ. և 2008թթ. 1-ին կիսամյակում տեղական բյուջե պակաս է գանձվել **1120.0** հազ. դրամ:

Սարուխան համայնքում տեղական բյուջե չի գանձվել տեղական տուրքի գումար 2006թ. 180.0 հազ. դրամ, 2007թ. համար՝ 50.0 և 2008թ. 1-ին կիսամյակի համար՝ 320.0 հազ. դրամ, ընդամենը՝ **550.0** հազ. դրամ:

2008թ. համայնքի տարածքում գործել է մեկ բենզալցակայան, սակայն տեղական տուրքերի տարեկան ճշտված պլանով նախատեսված եկամուտների մեջ այն նախատեսվել է 50.0 հազ. դրամ և չի գանձվել **100.0** հազ. դրամ:

Այսպիսով, տեղական տուրքերի մասով 2006, 2007թթ. և 2008թթ. 1-ին կիսամյակի ընթացքում տեղական բյուջե պակաս է գանձվել **650.0** հազ. դրամ:

Սոթք համայնքի բյուջե չի գանձվել տեղական տուրքի գումար 2006թ. 190.0 հազ. դրամ 2007թ. 50.0 հազ. դրամ, և 2008թ. 1-ին կիսամյակի համար՝ 120.0 հազ. դրամ, ընդամենը՝ **360.0** հազ. դրամ:

Լճաշեն համայնքի բյուջե տեղական տուրք վճարող, ոգելից խմիչք և (կամ) ծխախոտ վաճառողների հաշվառումից պարզվել է, որ համայնքում կան 18 ոգելից խմիչք և (կամ) ծխախոտ վաճառողներ, որոնցից 11-ը չունենին վաճառքի թույլտվություն, և համայնքի բյուջե վճարելիք գումարը կազմում էր **114.0** հազ. դրամ: Ստուգման ընթացքում համայնքի բյուջե վճարվեց 38.0 հազ. դրամ:

Ծաղկունք համայնքի ավագանու կողմից սահմանված տեղական տուրքերի դրույքաչափերը չեն համապատասխանում «Տեղական տուրքերի և վճարումների մասին» ՀՀ օրենքի 7-րդ կետի պահանջներին, այն է՝ ոգելից խմիչքի և (կամ) ծխախոտի արտադրանքի վաճառքի տուրքի տեսակը սահմանվել է առանձին - առանձին: Խախտվել է նաև նույն օրենքի 10-րդ հոդվածի 4-րդ կետի պահանջը՝ տուրքի դրույքաչափը սահմանվել է եռամսյակային փոխարեն՝ տարեկան դրույքաչափով: Համայնքի վարչական տարածքում գործող տեղական տուրք վճարողների հաշվառումից պարզվել է, որ համայնքում գործող ոգելից խմիչք և ծխախոտ վաճառող 4 տնտեսավարող օբյեկտ և 2006թ. գործել է մեկ բենզալցակայան, դրանց համայնքի բյուջե չվճարված գումարը կազմում է **218,6** հազ. դրամ:

Համաձայն **Նորատուսի** գյուղապետարանի գույքագրման հանձնաժողովի 2008թ. արձանագրության համայնքի տարածքում գործում են ծխախոտի և ոգելից խմիչքի վաճառքի չգրանցված 4 և հեղուկ վառելիքի վաճառքի չգրանցված 2 օբյեկտ, որոնք չեն հաշվառվել,

թույլտվություն չեն ստացել և չեն վճարել տեղական տուրք ծխախոտի և ոգելից խմիչքի վաճառքի մասով՝ 18.0 հազ. դրամ, հեղուկ վառելիքի վաճառքի մասով՝ 300.0 հազ. դրամ: Միաժամանակ հարկ է նշել, որ 2008թ. համար ավագանու հաստատմանն է ներկայացվել և հաստատվել վառելիքաքսայուղային նյութերի վաճառքի թույլտվության համար տուրքի չափ՝ 50.0 հազ. դրամ, որը պլանավորվել է 2008թ-ի բյուջեում, դրանով խախտվել է «Տեղական տուրքերի մասին» ՀՀ օրենքը, համաձայն որի վառելիքաքսայուղային նյութերի վաճառքի թույլտվության համար տուրքի նվազագույն չափ է սահմանված 150.0 հազ. դրամը:

Զուլաքար համայնքի ավագանու 2006, 2007թ. և 2008թ. 1-ին կիսամյակի որոշումներով սահմանվել են համայնքի տեղական տուրքերի տեսակները և դրույքաչափերը, որոնք չեն համապատասխանում «Տեղական տուրքերի և վճարների մասին» ՀՀ օրենքի 7-րդ և 10-րդ հոդվածների պահանջներին: Ոգելից խմիչքի և ծխախոտի վաճառքի տուրքերի դրույքաչափերը սահմանվել են՝ կախված շինության զբաղեցրած տարածքից, որի հետևանքով նույն տեսակի տուրք վճարողների համար սահմանվել են տարբեր դրույքաչափեր:

Համայնքի բյուջե տեղական տուրք վճարողների հաշվառումից պարզվել է, որ համայնքի տարածքում առկա է ոգելից խմիչք և ծխախոտ վաճառող թվով 12 օբյեկտ և մեկ բենզալցակայան: Տնտեսվարողները չունենին վաճառքի թույլտվություն, և նրանց համայնքի բյուջե վճարելիք գումարը նախորդ տարիների ապառքների հետ միասին կազմել է 1276.5 հազ.դրամ, որից 976.5 հազ.դրամը խմիչքի և ծխախոտի, իսկ 300.0 հազ.դրամը բենզինի վաճառքի համար:

Ստուգման պահին համայնքի տարածքում գործող ոգելից խմիչքի և ծխախոտի վաճառքի համար, որպես տեղական տուրքի գումար համայնքի բյուջե վճարվեց 150.0 հազ.դրամ:

Հայրավանք համայնքում 2006- 2007թթ. սահմանվել է տեղական տուրքի գումար, սակայն թույլտվություն չի տրվել և չի գանձվել 235.0 հազ. դրամ, 2008թ. չի սահմանվել և չի գանձվել տեղական տուրք, սակայն համայնքի տարածքում գործում է հեղուկ վառելիքի վաճառքի գծով մեկ օբյեկտ, ենթակա է գանձման 150.0 հազ. դրամ:

Այսպիսով, ստուգմամբ, վերը վերը նշված համայնքներում հայտնաբերվել և հաշվարկվել են համայնքների բյուջեներ չվճարված տեղական տուրք՝ 22977.9 հազ. դրամ: Ստուգման ընթացքում համայնքների բյուջե վճարվեց 718.0 հազ. դրամ:

4. Ծախսերի վերաբերյալ

4.1. Կոմունալ ծախսեր

Համայնքների փողոցների սանիտարական մաքրման ծախսերի հաշվարկները նորմատիվներով գնահաշվարկներով չեն հիմնավորվել: Սանիտարական մաքրման աշխատանքների ստանդարտների բացակայության արդյունքում տեխնիկական բնութագրերը, աշխատանքների ծավալները և նկարագրությունը հաստատված չեն, աշխատանքները չեն տարանջատվել ամառային և ձմեռային սեզոնի:

2006, 2007թթ. և 2008թ առաջին կիսամյակի ընթացքում «Գավառորան» ՍՊԸ կողմից սանմաքրման և աղբահանության ինքնարժեքի ավելի օրերի համար ոչ ճիշտ կազմման հետևանքով և տեխնիկական բնութագրով սահմանված ծավալներից դուրս Գավառի քաղաքապետարան է ներկայացվել և դրա դիմաց քաղաքապետարանը,, Գավառորան,, ՍՊԸ ավելի է վճարել 6678,1 հազ. դրամ:

Գավառ համայնքի կանաչ տարածքների պահպանման և կանաչապատման աշխատանքների վերաբերյալ.

2006, 2007թթ. և 2008թ առաջին կիսամյակի ընթացքում «Գավառորան» ՍՊԸ կողմից ներկայացվել են համայնքի կանաչ տարածքների պահպանման և կանաչապատման համար կազմված թվով 18 կատարողական ակտեր, իսկ Գավառի քաղաքապետարանի կողմից նույն ժամանակաշրջանում վճարվել է 4306.2 հազ. դրամ: Ստուգմամբ պարզվել է, որ «Գավառորան» ՍՊԸ կողմից Գավառի քաղաքապետարանին 30.11.06թ. և 27.12.06թ. ներկայացվել են թիվ 24 և թիվ 26 կատարողական ակտեր գումարով 300.0 հազ. դրամ: Կատարողական ակտերին կից ստուգմանը տրամադրվել է մաս Գավառի քաղաքապետարանի պատասխանատու ստորաբաժանման ղեկավարի թիվ 7 և 8 եզրակացությունները և հանձնման-ընդունման արձանագրությունները: Հարկ է նշել, որ ՀՀ հիդրոոդերևութաբանության և մոնիտորինգի պետական ծառայության կողմից թողարկվող ամենամսյա տեղեկատվության համաձայն 2006թ-ի նոյեմբեր և դեկտեմբեր ամիսներին օդի առավելագույն ջերմաստիճանը եղել է մինուս 1-10 աստիճան, իսկ նվազագույնը 1-ից 18 աստիճան, իսկ ձյան ծածկույթը նույն տեղեկատվության համաձայն կազմել է 3 սմ-ից մինչև 33 սմ: Ուստի մեծ մասն պայմաններում համայնքում կանաչապատման աշխատանքների կատարումը անարդյունավետ է և անհամատեղելի: Արդյունքում Գավառի քաղաքապետարանի կողմից չկատարված աշխատանքների դիմաց «Գավառորան» ՍՊԸ-ին վճարվել է 300.0 հազ. դրամ:

«Սևանի կոմունալ տնտեսություն» ԲԲԸ 11 դեպքով ներկայացրել է կատարողական ակտեր՝ 2619.0 հազ. դրամ գումարով, ըստ որի կատարվել են ձեռքով սան-մաքրման աշխատանքներ, մինչդեռ մեծ մասն կարգի աշխատանքներ չեն իրականացվել՝ չունենալով հավաքարարի հաստիքներ: Նշված գումարը ենթակա է վերադարձման Սևան համայնքի բյուջե:

«Վարդենիսի քաղաքապետարանի և «Վարդենիսի ԲԿՏ» ԲԲԸ միջև «Վարդենիս քաղաքի փողոցների աղբահեռացման և սանիտարական մաքրման» համար կնքվել է պայմանագիր 2232000 թվ տարածքի մաքրման համար, գումարով՝ 7800.0 հազ. դրամի: 2006թ-ի համար «Վարդենիս ԲԿՏ» ԲԲԸ փաստացի կատարված աշխատանքները կազմել են ըստ կատարողական ակտերի 1558800 թվ, գումարով՝ 7800.0 հազ. դրամ, կամ փաստացի 2006թ-ի ընթացքում պակաս է մաքրվել և կատարվել աղբահեռացում 673200 թվ, գումարով՝ 2352.6 հազ. դրամի, որը ենթակա է վերականգնման համայնքի բյուջե:

«Մարտունու փայլ» ՓԲԸ կողմից մինչև 2007թ. մայիս ամիսը կազմվել է թվով 5 կատարողական ակտ: Ըստ նշված կատարողական ակտերի Մարտունու Մյասնիկյան, Երևանյան, Սայաք-Նովա, Գ.Նժդեհ, Շահումյան, Աբովյան և Մամիկոնյան փողոցներում սանիտարական մաքրում և աղբահեռացում է կատարվել 196600 թվ տարածքներում: 2007թ. հունիսից՝ հոկտեմբեր

ամիսներին կազմվել է կատարողական ակտ, դրանցում ավելացվել է մաքրվող փողոցները 78,74քմ-ով՝ Կամոյի և Գետափնյա փողոցներ, սակայն նշված փողոցների սանիտարական մաքրում և աղբահեռացում պայմանագրերով չի նախատեսվել նշված ամիսներին, ուստի նշված աշխատանքները պայմանագրով նախատեսված չեն եղել և 1000.0 հազ. դրամը ենթակա է վերականգնման՝ համայնքի բյուջե:

Այսպիսով, ստուգմամբ, վերը վերը նշված համայնքներում հայտնաբերվել և հաշվարկվել են համայնքների բյուջեներ վերականգնվող գումարներ 10330.7 հազ. դրամ:

4.2. Աշխատավարձի վերաբերյալ

Համաձայն «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքի 27-րդ հոդվածի 3 մասի պահանջները, այն է. «5001-ից մինչև 20000 բնակիչ ունեցող համայնքի ղեկավարի աշխատավարձը սահմանվում է Ազգային ժողովի պատգամավորի աշխատավարձի մինչև 70 տոկոսը», սակայն ավագանու կողմից հաստատված հաստիքացուցակի **Վարդենիսի** քաղաքապետի ամսական աշխատավարձը սահմանվել է 222.0 հազ. դրամ, կամ ավելի է սահմանվել 12.0 հազ. դրամ:

Այսպիսով, ստուգվող ժամանակահատվածում ավելի աշխատավարձ է հաշվարկվել և վճարվել 216.0 հազ. դրամ, որը ենթակա է հետ վերադարձման համայնքի բյուջե:

Արտանիշի գյուղապետարանի կնքած պայմանագրերով, համայնքում կատարված տարբեր տիպի աշխատանքների դիմաց կատարված բնափրային վճարումների ընթացքում որպես աշխատավարձ հաշվարկվել և վճարվել է բնափրային եղանակով, սակայն գյուղապետարանի հաշվապահության կողմից չի հաշվարկվել, չի գանձվել և պետական բյուջե չի փոխանցվել 1308.5 հազ. դրամի եկամտահարկ՝ համաձայն «Եկամտահարկի մասին» ՀՀ օրենքի 18-րդ հոդվածի:

Սոթք համայնքում 2006, 2007թթ. և 2008թ. 1-ին կիսամյակի համայնքի ավագանու կողմից չի հաստատվել համայնքի ղեկավարի աշխատակազմի թվաքանակը, հաստիքացուցակը և պաշտոնային դրույքաչափերը: Խախտվել է «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքի 16-րդ հոդվածի 26 մասի պահանջները, այն է. «Համայնքի ավագանին հաստատում է համայնքի ղեկավարի աշխատակազմի և բյուջետային հիմնարկների աշխատակիցների թիվը, հաստիքացուցակը և պաշտոնային դրույքաչափերը»:

01.01.2006թ. դրությամբ գյուղապետարանի աշխատողների աշխատավարձի գծով պարտքը կազմել է 7604.6 հազ. դրամ, 01.01.2007թ. դրությամբ կազմել է 9083.2 հազ. դրամ, 01.01.2008թ.-ի դրությամբ կազմել է 8271.8 հազ. դրամ և 01.07.2008թ. դրությամբ կազմել է 10273.2 հազ. դրամ:

Հարկ է նշել, որ 2006, 2007թթ. և 2008թ. 1-ին կիսամյակի ընթացքում գյուղապետարանում աշխատել են թվով 12 աշխատողներ:

Ջուլաքար համայնքում աշխատավարձը՝ պարտադիր սոցիալական ապահովագրության վճարների հետ միասին կազմել են բյուջեի փաստացի ծախսերի 2006թ.՝ 69.9%-ը, 2007թ.՝ 66.7%, իսկ 2008թ.՝ 63.5%-ը:

Համայնքի ավագանու որոշումներով սահմանված գյուղապետարանի և նրա ենթակա բյուջետային հիմնարկների՝ մանկապարտեզի և մշակույթի կենտրոնի աշխատողների հաստիքների թիվը միասին վերցրած 2006թ. կազմել է 47, 2007թ.՝ 48, իսկ 2008թ.՝ 50 հաստիք:

Ներքին Գետաշեն գյուղապետարանի աշխատողների փաստացի թիվը 2006թ. ընթացքում կազմել է 24 աշխատող, 21.5 հաստիք, տարեկան հաշվարկվել և վճարվել է 16666.0 հազ. դրամ աշխատավարձ: 2007թ.՝ աշխատողների փաստացի թվաքանակը կազմել է 23 աշխատող, 22 հաստիք, տարեկան հաշվարկվել և վճարվել է 16902.0 հազ. դրամ աշխատավարձ:

2008թ.՝ աշխատողների փաստացի թվաքանակը կազմել է 21 աշխատող, 20.5 հաստիք, առաջին կիսամյակի ընթացքում հաշվարկվել և վճարվել է 8067.5 հազ. դրամ աշխատավարձ:

2006թ. Ներքին Գետաշենի մշակույթի տան փաստացի աշխատողների թիվը կազմել է 11 աշխատող, 2007-2008թթ.՝ 12 աշխատող, յուրաքանչյուր տարի պահվել է նույն չափի հաստիքներ և 2006թ. հաշվարկվել և վճարվել է 3437.5 հազ. դրամ աշխատավարձ, 2007թ.-ին՝ 4254.9 հազ. դրամ և 2008թ. առաջին կիսամյակ՝ 2124.2 հազ. դրամ:

Վերլուծելով վերը նշված համայնքների հաստիքները, հարկ ենք համարում նշել, որ «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքի 54-րդ հոդվածի, այն է՝ համայնքի բյուջեն նպատակաուղղվում է համայնքի եռամյա զարգացման ծրագրի և համայնքին՝ օրենքով վերապահված լիազորությունների իրականացմանը, սակայն տվյալ դեպքում բյուջեի հիմնական մասը՝ 60-70%-ը, **Սոթք, Ջողաքար, Ներքին Գետաշեն** գյուղապետարանում, ունենալով այդքան հաստիքներ, ուղղվում է աշխատավարձի և պարտադիր սոցիալական ապահովագրության վճարումներին:

4.3. ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԱՅԻՆ ԾԱԽՍԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

24.01.2006թ. **Վարդենիսի** քաղաքապետարանի ավտոպահեստամասերի ձեռք բերման համար «Դուստր Արփի» ՍՊԸ-ի հետ կնքվել է՝ 2006թ. 700.0 հազ դրամի պայմանագիր և 2007թ. 1000.0 հազ դրամի պայմանագիր, մատակարարվել է 1599.5 հազ. դրամի ավտոպահեստամասեր:

Ստուգմամբ պարզվել է, որ քաղաքապետարանում բացակայում էին ավտոպահեստամասերի թերությունների և տեղադրման ակտերը:

2006-2007թթ. **Մարտունու** քաղաքապետարանում ստուգմամբ արձանագրվել է **649** լիտր բենզինի պակասորդ, գումարով **214,2** հազ. դրամ: 2006-2007թթ. ընթացքում սեփական տրանսպորտի պահպանության ծախսեր հոդվածով կատարվել է ավտոպահեստամասերի ձեռք բերում, գումարով 1276.0 հազ. դրամի՝ բացակայում է թերությունների ակտերը:

Սարուխանի գյուղապետարանը ձեռք է բերել 3179.2 լիտր դիզելային, գումարով 700.0 հազ. դրամի, բացակայում է դիզելային վառելիքի փաստացի ծախսը հիմնավորող փաստաթղթերը:

Ջողաքար համայնքի 2006-2008թթ. բյուջեներով սեփական տրանսպորտի պահպանման ծախսեր հոդվածով, գյուղապետարանի ծառայողական մեքենայի վառելանյութի համար փաստացի ծախսվել է 3750.0 հազ. դրամ: Բացակայում են ծախսը հիմնավորող փաստաթղթերը:

4.4. Գործուղման ծախսերի վերաբերյալ

Խախտվել է ՀՀ կառավարության 29.12.2005թ. թիվ 2335-ն որոշմամբ հաստատված «Ծառայողական գործուղման մեկնած աշխատողների գործուղման ծախսերի հատուցման վճարման» կարգի 3-րդ կետի պահանջները, այն է. «Աշխատողները ծառայողական գործուղման մեկնում են գործատուի կողմից տրված հրամանի համաձայն, որում նշվում են գործուղման վայրը, կազմակերպության անվանումը, նպատակը և ժամկետները: Հրամանի հիման վրա ձևակերպվում է գործուղման վկայականը, որը ստորագրվում և կնքվում է գործատուի կամ նրա ներկայացուցչի կողմից»: Հետևաբար, առանց գործուղման հրամանի, գործուղման թերթիկների և կանխավճարային հաշվետվությունների գումարները ենթակա են վերադարձման համայնքի բյուջե:

Սարուխան համայնքում ստուգմամբ պարզվել է, որ 2006թ. գործուղման ծախսերի համար աշխատակիցներին վճարվել է 405.0 հազ. դրամ, 2007թ.՝ 350.0 հազ. դրամ, սակայն բացակայում է գործուղման մեկնելու հրամանը, գործուղման թերթիկը և կանխավճարային հաշվետվությունը, 2007թ. դեկտեմբեր ամսին Սարուխան համայնքի ղեկավարին ՌԴ Եկատերինբուրգ քաղաք գործուղվելու կապակցությամբ ավելի է հաշվարկվել և վճարվել 59.5 հազ. դրամի գիշերավարձ:

Սոթք համայնքում առանց գործուղման հրամանի, գործուղման թերթիկների և կանխավճարային հաշվետվությունների (համայնքի ղեկավարին) 2006-2008թթ. 1-ին կիսամյակում ավելի վճարված 790.0 հազ.դրամ գործուղման գումարները ենթակա են վերադարձման համայնքի բյուջե:

4.5.Քաղաքապետարանին ենթակա նախադպրոցական ուսումնական հաստատությունների վերաբերյալ

Խախտելով ՀՀ Կրթության և գիտության նախարարի 26.01.2007թ. թիվ 29-Ն հրամանի պահանջները՝ «ՀՀ պետական և համայնքային նախադպրոցական ուսումնական հաստատությունների օրինակելի հաստիքացուցակը, խմբի խտությունը, նորմատիվների հաստատելու մասին» մարզի համայնքների ենթակայության նախադպրոցական հիմնարկներում նախատեսվել և փաստացի պահվել են օրինակելի հաստիքացուցակով չնախատեսված հաստիքներ, որոնց համար հաշվարկվել և վճարվել է **Գավառ համայնքում՝ 3550.1 հազ. դրամ աշխատավարձ և սոցվճարներ, Սևան քաղաքում՝ 1864.6 հազ. դրամ, Վարդենիս քաղաքում՝ 4599.5 հազ. դրամ, Մարտունի քաղաքում՝ 1319.5 հազ. դրամ, Սարուխանում՝ 1531.1 հազ. դրամ, Լճաշենում՝ 435.3 հազ. դրամ, Նորատուսում՝ 1087.4 հազ. դրամ, Զոլաքարում՝ 986.4 հազ. դրամ:**

Գավառ քաղաքում 2006, 2007թթ. և 2008թ-ի առաջին կիսամյակում նախադպրոցական հիմնարկներում ծնող- վճարների գանձման մասով համայնքի ավագանու 27.12.2002թ-ի թիվ 34 նիստի որոշմամբ սահմանված չափից պակաս է գանձվել **2560.4 հազ. դրամ, Վարդենիս քաղաքում՝ 2815.6 հազ. դրամ:**

Գավառ քաղաքում արտադարձական դաստիարակության կենտրոն հիմնարկներում 2006-2007թթ. և 2008թ-ի առաջին կիսամյակի համար համայնքի ավագանու կողմից հաստատված տարիֆիկացիաների և փաստացի պարապած դասաժամերի վճարումների միջև տարբերությունը կազմել է 1449.9 հազ. դրամ, այսինքն՝ համաձայն դասացուցակների և ուսումնական պլանների չեն անցկացվել սակայն վարձատրվել են դասաժամեր գումարով **1449.9** հազ. դրամ:

Սևան քաղաքում «Գրադարանների կենտրոնացված համակարգ» և «Համայնքային մշակութային կենտրոն» ՀՈԱԿ-ների տարիֆիկացիաների ստուգմամբ արձանագրվել է ավելի պահված 4 հաստիք, որոնց համար հաշվարկվել և վճարվել է **2623.2** հազ. դրամ:

Վարդենիս քաղաքում համայնքի ենթակայության «Մշակույթի պալատ» արտադարձական հիմնարկում չկան գործող արտադարձական կամ այլ խմբակներ, պալատը օգտագործվում է քաղաքային միջոցառումների համար կամ տրամադրում է դահլիճ, սակայն նախատեսվել, փաստացի պահվել և վճարվել են խմբավարների, մեթոդիստների, գեղմասվարի և գործունեություն չծավալող այլ հաստիքներ, որոնց համար 01.01.2006- 01.07.2008թթ-ին հաշվարկվել և վճարվել է 5676.6 հազ. դրամ աշխատավարձ և 2121.0 հազ. դրամ պարտադիր սոցվճար, ընդամենը՝ **6797.6** հազ. դրամ:

Այսպիսով, 2006, 2007թթ. և 2008թ. 1-ին կիսամյակի ընթացքում մարզի որոշ համայնքներում խախտվել է ՀՀ Կրթության և գիտության նախարարի 26.01.2007թ. թիվ 29-Ն հրամանի պահանջները՝ մարզի համայնքների ենթակայության նախադարձական հիմնարկներում նախատեսվել և փաստացի պահվել են օրինակելի հաստիքացուցակով չնախատեսված հաստիքներ, գումարով 15373.9 հազ. դրամ, արտադարձական դաստիարակության հիմնարկներում 10871.1 հազ. դրամ, ծնող. վճարների գանձման մասով սահմանված չափից պակաս է գանձվել 5376.0 հազ. դրամ:

4.6. Կապիտալ ծախսերի վերաբերյալ

Սոթք համայնքում կապիտալ նորոգումների ծախսեր հոդվածով 08.08.2008թ. թիվ 20 վճարման հանձնարարագրով «Լիկա Ալեն» ՍՊԸ փոխանցվել է 2500.0 հազ. դրամ՝ կանխավճար, 25.07.2008թ. թիվ 8 վճարման հանձնարարագրով վերը նշված կազմակերպությանը փոխանցվել է ևս 3500.0 հազ. դրամ, ընդամենը կապիտալ նորոգումների ծախսեր հոդվածով փոխանցվել է 6000.0 հազ. դրամ:

Սարքերի և սարքավորումների ձեռք բերման ծախսեր հոդվածով 25.07.2008թ. թիվ 8 վճարման հանձնարարագրով «Լիկա Ալեն» ՍՊԸ-ին փոխանցվել է 3500.0 հազ. դրամ:

Նշված փոխանցումների համար Վարդենիսի ՏԳԲ-ում հիմք է հանդիսացել 25.07.2008թ. կազմված թիվ 6 ընդունման-հանձնման արձանագրությունը (հիմքը՝ 18.07.2008թ կնքված թիվ 27 պայմանագիրը, որը ստուգմանը չներկայացվեց), համաձայն որի 18.07.2008թ.-ից մինչև 28.07.2008թ. ընկած ժամանակահատվածում իրականացվել է 6000.0 հազ. դրամի կապիտալ վերանորոգման աշխատանքներ և 3500.0 հազ. դրամի տնտեսական գույքի ձեռք բերումը:

Երկկողմ արձանագրությունը հաստատվել է 25.07.2008թ-ին:

Կատարված աշխատանքների համար ստուգմանը չներկայացվեց կատարողական ակտեր, իսկ գույքի ձեռք բերման համար՝ հաշիվ-ապրանքագրեր: Ստուգման ընթացքում կազմվել է արձանագրություն, համաձայն որի գյուղապետարանում չհաշվառված փափուկ գույքը և սարքավորումները առկա են եղել մինչև 2008թ-ի հունվարի 1-ը:

2007թ. հոկտեմբեր-նոյեմբեր ամիսներին կատարվել է **Սարուխան** համայնքի կենտրոնական փողոցի լուսավորության աշխատանքները: Ստուգմանը տրամադրվել է «ՄԱՇԽ» ՍՊԸ-ի երկու կատարողական ակտ, գումարով՝ 3346.7 հազ. դրամի և 3703.3 հազ. դրամի, ընդամենը 7050.0 հազ. դրամի: «Թիվ 28 ՇՄՇ» ԲԲԸ կողմից կազմված նախահաշվում, աշխատանքների ընդհանուր արժեքը կազմել է 7532.4 հազ. դրամ, որտեղ լուսատուների քանակը 74-ն է, միավորի արժեքը՝ առանց ԱԱՀ-ի կազմում է 22.0 հազ. դրամ, իսկ կատարողական ակտում լուսատուների քանակը կազմում է 85 հատ, միավորի գինը՝ առանց ԱԱՀ-ի՝ 25.0 հազ. դրամ: Ստուգմամբ պարզվել է, որ լուսատուների ըստ ՀՀ քաղաքաշինության նախարարության գնագոյացման տվյալ ամսվա տեղեկագրի նմանատիպ լուսարձակների արժեքը կազմել է 15.0 հազ. դրամ կամ լուսատուները յուրաքանչյուրը գնվել են 10.0 հազ. դրամ ավելի բարձր գներով, թվով 85 լուսատուների համար 850.0 հազ. դրամ բարձր գնով:

Լճաշենի գյուղապետարանի կողմից 10.11.2007թ. կնքվել է համայնքի կուլտուրայի տան գազիֆիկացման աշխատանքների 362.6 հազ. դրամի N26 պայմանագիրը: Համաձայն կողմերի միջև կազմած կատարողական ակտի, փաստացի կատարվել է 219.5 հազ. դրամի աշխատանք, այսինքն չի կատարվել պայմանագրով ստանձնած պարտավորություններից 143.2 հազ. դրամի աշխատանք:

Արտանիշ համայնքում «Կապիտալ շինարարություն» հողվածի ստուգմամբ պարզվել է, որ դեռևս 16.12.05թ. Արտանիշի գյուղապետարանի և «Շուշան և Շահնուր» ՍՊԸ-ի միջև կնքվել է Արտանիշ գյուղի գազիֆիկացման արտաքին ցանցի կառուցման շին-մոնտաժային աշխատանքների կատարման համար պայմանագիր: Պայմանագրի ընդհանուր գումարը կազմել է 49500.0 հազ. դրամ, այդ թվում ԱԱՀ, և գործողության ժամկետ է սահմանվել 18.12.05թ.-ից մինչև 18.12.06թ.-ը:

Պայմանագրի 4.1 կետի համաձայն կապալառուն՝ «Շուշան և Շահնուր» ՍՊԸ-ն, իր մեղքով պայմանագրով նախատեսված օբյեկտի շահագործման հանձնման ժամկետի խախտման դեպքում պետք է վճարի տույժ պատվիրատուին՝ Արտանիշի գյուղապետարանին, պայմանագրային գնի 0.1 % -ի չափով, յուրաքանչյուր օրվա ուշացման համար, սակայն ոչ ավելի, քան պայմանագրային գումարի 10% -ը:

Ստուգմամբ պարզվել է, որ պայմանագրի կնքման օրվանից մինչև 06.11.06թ-ը ներառյալ Արտանիշի գյուղապետարանը «Շուշան և Շահնուր» ՍՊԸ-ին պայմանագրի համաձայն վճարել է 20150.0 հազ. դրամ գումար, մինչդեռ «Շուշան և Շահնուր» ՍՊԸ-ի կողմից պայմանագրով նախատեսված ժամկետներում աշխատանքներ չեն կատարվել և կատարողական ակտեր չեն տրվել Արտանիշի գյուղապետարան: Արդյունքում՝ համաձայն պայմանագրի հաշվարկվել է տույժ՝

յուրաքանչյուր ուշացած օրվա համար, որը կազմում է **4900.0** հազ. դրամ: Ենթակա է վերականգնման կապալառուի կողմից համայնքային բյուջե:

Մարտունի քաղաքի փողոցային լուսավորության ապահովման համար Մարտունու քաղաքապետարանը 2007թ.-ին ձեռք է բերել 8190,0 հազ. դրամի լուսարձակներ:

Ստուգմամբ պարզվել է, որ ըստ ՀՀ քաղաքաշինության նախարարության գնագոյացման տվյալ ամսվա տեղեկագրի նմանատիպ լուսարձակների արժեքը կազմել է. 250 վատտ հզորությանը՝ 32,8 հազ. դրամ, կամ գնված լուսարձակներից 8,3 հազ. դրամով ավելի ցածր և 125 վատտ հզորության լուսարձակների արժեքը կազմել է 22,6 հազ. դրամ կամ ձեռք բերվածից 2,7 հազ. դրամով ավելի ցածր գնով:

Այսպիսով, նշված լուսարձակների գինը, ըստ ՀՀ քաղաքաշինության նախարարության գնագոյացման տեղեկագրի կազմում է 6728,0 հազ. դրամ, կամ **1462,0** հազ. դրամով պակաս ձեռք բերված լուսարձակների արժեքից:

4.7. Շինարարության վերաբերյալ

Շինվերանորոգման աշխատանքները կատարելիս խախտվել են՝

- ՀՀ ֆինանսների և էկոնոմիկայի նախարարի 05.02.98թ. թիվ 28 և ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի 20.02.98թ. թիվ 16 հրամանների պահանջները:

- ՀՀ քաղաքաշինության նախարարության 28.04.1998թ. թիվ 46 հրամանի «Գործող գներով շինարարական աշխատանքների արժեքի հաշվարկման կարգ-ի» պահանջները:

- ՀՀ քաղաքաշինության նախարարության կողմից թողարկվող ինֆորմացիոն տեղեկագրի միավորի գները:

- ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի 28.04.1998թ. թիվ 44 հրամանի «Շինարարական աշխատանքների որակի տեխնիկական հսկողության իրականացման հրահանգի» պահանջները:

Սևանի քաղաքապետարանի կողմից 2006-2007թթ. և 2008թ. առաջին կիսամյակում կատարվել է 287392.6 հազ. դրամի շինվերանորոգման աշխատանքներ: Ստուգված **240159.4** հազ. դրամի շինվերանորոգման աշխատանքների նախահաշվային փաստաթղթերի ստուգումներով և հսկիչ չափագրումներով արձանագրվել է **17378.08** հազ. դրամի հավելագրումներ /շկատարված աշխատանքների դիմաց վճարվել է կապալառուին/ , որը կազմում է ստուգված շինարարական աշխատանքների **7.2 %-ը**, այդ թվում՝

- 2006 թվականին՝ 60512.1 հազ. դրամի, որից ստուգվել է 51238,8 հազ. դրամի շինվերանորոգման աշխատանքները: Արձանագրվել է 2257.3 հազ. դրամի ի սկզբանե նախահաշվով ավել հաշվարկված գումարներ և 101.8 հազ. դրամի ծավալային հավելագրումներ:

- 2007 թվականին՝ 125060.2 հազ. դրամի, որից ստուգվել է 94553.5 հազ. դրամի շինվերանորոգման աշխատանքները: Արձանագրվել է 2986.66 հազ. դրամի ի սկզբանե նախահաշվով ավել հաշվարկված գումարներ և 4151.7 հազ. դրամի ծավալային հավելագրումներ:

- 2008 թվականի առաջին կիսամյակում՝ 101820.3 հազ. դրամի, որից ստուգվել է 94367.1 հազ. դրամի շինվերանորոգման աշխատանքներ: Արձանագրվել է 3292.1 հազ. դրամի ի սկզբանե նախահաշվով ավել հաշվարկված գումարներ և 4588.52 հազ. դրամի ծավալային հավելագրումներ:

Մարտունու քաղաքապետարանի կողմից 2006-2007թթ. կատարվել է 62701,35 հազ. դրամի շինվերանորոգման աշխատանքներ: Ստուգված 45878.85 հազ. դրամի շինվերանորոգման աշխատանքների նախահաշվային փաստաթղթերի ստուգումներով և հսկիչ չափագրումներով արձանագրվել է **3578.9 հազ.** դրամի հավելագրումներ /չկատարված աշխատանքների դիմաց վճարվել է կապալառուին/ գումարներ, որը կազմում է ստուգված շինարարական աշխատանքների գումարի **7.8 %-ը**, այդ թվում 2006 թվականին՝ 10822.9 հազ. դրամի, որից ստուգվել է 8980.0 հազ. դրամի շինվերանորոգման աշխատանքներ: Արձանագրվել է 1417.56 հազ. դրամի՝ ի սկզբանե նախահաշվով ավելի հաշվարկված գումարներ:

- 2007 թվականին՝ 51878.45 հազ. դրամի, որից ստուգվել է 36898.85 հազ. դրամի շինվերանորոգման աշխատանքները: Արձանագրվել է 663.7 հազ. դրամի՝ ի սկզբանե նախահաշվով ավելի հաշվարկված գումարներ և 1497.7 հազ. դրամի ծավալային հավելագրումներ:

Ներքին գետաշենի գյուղապետարանի կողմից 2005թ. կատարվել է 27426.0 հազ. դրամի շինարարական աշխատանքներ, իսկ 2006թ.՝ 24117.12 հազ. դրամ:

1. 01.05.2006թ. N3 հավելվածով կնքված պայմանագրի համաձայն կնքվել է պատվիրատու՝ Ն. Գետաշենի գյուղապետարանի և կապալառու «Գեղամաշին» ՍՊԸ միջև աշխատանքները ժամանակավորապես դադարեցնելու մասին՝ գումար չլինելու պատճառով:

2. Ջրագծի շինարարության ընթացքում կապալառուի առաջարկությամբ և պատվիրատուի ու նախագծային ինստիտուտի համաձայնությամբ 1375 մ հատվածի ջրագիծը բաց է անցկացվել, ուստի պետք է պակասեցվեր խրամուղու մշակման աշխատանքները, որի հետևանքով ավելի է վճարվել 330 մ³ VII կարգի գրունտներում և 410 մ³ V կարգի գրանտներում խրամուղու մշակումը, որոնց գումարները համապատասխանաբար կազմում են՝ 1029.6 հազ. դրամ և 410.0 հազ. դրամ, միասին կազմում է 1439.6 հազ. դրամ, ներառյալ ԱԱՀ վճարված ավել գումարը կազմում է **1727.5 հազ. դրամ**, որը ենթակա է վերականգնման համայնքի բյուջե:

3. Ջրագծի շինարարության համար տեղադրված մետաղական խողովակների համար ներկայացվել է համապատասխանելիության սերտիֆիկատ, տրված 12.02.2007թ. N017764, իսկ աշխատանքները ավարտվել են 2006թ. ապրիլին:

01.12.2007թ.-ին **Սարուխանի** գյուղապետարանի և «ԱՎԳՈՍԵ» ՍՊԸ միջև կնքվել է պայմանագիր՝ 3063.6 հազ. դրամի, Սարուխանի համայնքից Կարմիրգյուղ և Երկու գերեզմանոցներ տանող ճանապարհները վերանորոգելու համար:

Ստուգմանը տրամադրվել է կատարողական ակտը 3063.6 հազ. դրամի աշխատանքների կատարման վերաբերյալ, որտեղ նյութերի արժեքը՝ 122 խմ բազալտավազհողային խառնուրդ, գումարով 908.9 հազ. դրամ և ավազակոպճային խառնուրդ 6.6 խմ, գումարով 491.7 հազ. դրամ /առանց ԱԱՀ-ի/ ըստ տրված գրավոր հայտարարության առանց որևէ գումար վճարելու դուրս է

բերվել գետից և լցվել է ճանապարհների վրա, ուստի վերը նշված նյութերը կապալառում չի գնել, հետևաբար, 1680.7 հազ. դրամ /այդ թվում ԱԱՀ/ ենթակա է վերականգնման համայնքի բյուջե:

Գավառ քաղաքի գազատարի կառուցման աշխատանքներ

- Նախահաշվի շին. մոնտաժային արժեքը կազմել է 5770.7 հազ. դրամ, որից պետք է վճարվեր կապալառուին 5700.7 հազ. դրամ՝ առանց չնախատեսված ծախսերի (1.5%): Սակայն կապալառուին վճարվել է 5747.1 հազ. դրամ, այսինքն՝ ավելի է վճարվել 46.4 հազ. դրամ:
- Գազի խողովակները կառուցելիս հենարանների հիմքերը խամբետոնացված չէ, որի համար ավելի է հաշվարկվել և վճարվել 66.6 հազ. դրամ, որը հավելավճարով (շահութահարկ, ԱԱՀ) կազմում է 87.9 հազ. դրամ:
- Պողպատյա խողովակները տեղադրելիս պակաս է տեղադրվել 26 գծամետր խողովակ $d=50$ մմ, որի համար ավելի է հաշվարկվել և վճարվել 83.2 հազ. դրամ, որը հավելավճարով (շահութահարկ, ԱԱՀ) կազմում է 109.8 հազ. դրամ:
- Նախահաշվով նախատեսված տեխ. հսկողության գումարը կազմում է 93.3 հազ. դրամ, սակայն տեխ. հսկողության համար վճարվել է 115.4 հազ. դրամ, այսինքն ավել է վճարվել 22.0 հազ. դրամ: Այսպիսով, համայնքի բյուջե ենթակա է վերականգնման 266.1 հազ. դրամ:

Գավառ քաղաքի փողոցների ասֆալտապատման աշխատանքներ

Նախատեսված 8732.1 հազ. դրամի ասֆալտապատման աշխատանքներից Գավառի Ազատության փողոցի փոսային նորոգման համար նախատեսվել և վճարվել է «Գավառի ՃՇԾ» ԲԲԸ 3879.8 հազ. դրամ՝ 1154 մ^2 , փաստացի կատարվել էր 287 մ^2 գումարով 964.9 հազ. դրամի, կամ ավելի է վճարվել 2914.9 հազ. դրամ, որը ենթակա է վերականգնման համայնքի բյուջե:

Այսպիսով, ՀՀ Գեղարքունիքի մարզում իրականացված վերը նշված համայնքների ստուգումներով նախատեսված 419152.5 հազ. դրամի շինարարական աշխատանքների մասով ընդգրկված 327670.6 հազ. դրամից արձանագրվել է կապալառուներին 27546.2 հազ. դրամ ավելի վճարված գումար, որը կազմում է շինարարական աշխատանքների գումարի 8.4%-ը:

4.8. Համայնքի բնակիչներին հատկացված օգնության վերաբերյալ

2006, 2007թթ. և 2008թ-ի ընթացքում Սարուխան համայնքում ըստ համայնքի ավագանու կողմից կայացված որոշումների և վճարման ցուցակների ցույց է տրվել թվով 93 համայնքի բնակիչների օգնության հատկացում, գումարով՝ 3820.0 հազ. դրամ: Թվով 7 համայնքի բնակիչներին վճարման ցուցակներով վճարում ցույց տրված 460.0 հազ. դրամ օգնության գումարի ստուգմամբ պարզվել է, որ վերը նշված քաղաքացիներին, ըստ նրանց կողմից տրված հայտարարությունների, վճարվել է ընդամենը 275.0 հազ. դրամ, կամ ցուցակներով առկա գումարներից 181.0 հազ. դրամով պակաս:

4.9. «Վարձատրվող հասարակական աշխատանքներ» ծրագրերով իրականացված աշխատանքների վերաբերյալ

Սարուխան համայնքի «Վարձատրվող հասարակական աշխատանքներ» ծրագրերով իրականացված աշխատանքների ստուգմամբ պարզվել է.

թվով երկու քաղաքացիների հարազատների կողմից տրված հայտարարության՝ աշխատանքի պահին տվյալ աշխատողները գտնվել են արտագնա աշխատանքի, որոնց անվան դիմաց աշխատավարձի վճարում է ցույց տրվել 108.2 հազ. դրամ, ենթակա է վերադարձման ՀՀ պետական բյուջե:

Լճաշենի գյուղապետարանը «Վարձատրվող հասարակական աշխատանքներ» ծրագրով 2006թ. կատարել է համայնքի «Հին գերեզմանոցի ցանկապատի վերականգնման» աշխատանքներ, պետական բյուջեից հատկացված գումարը կազմել է 1168.8 հազ. դրամ, որից՝ 912.0 հազ. դրամը աշխատավարձ, 256.8 հազ.դրամը՝ որպես սոցվճար: Գյուղապետարանը ծրագրում ընդգրկված գործազուրկներին որպես աշխատավարձ և պարտադիր սոցիալական ապահովագրության վճար միասին վճարել է 770.0 հազ. դրամ, իսկ ծրագրով հատկացված 1168.8 հազ.դրամ գումարից՝ 398.8 հազ. դրամ չի օգտագործվել: Ծրագրի ավարտից հետո պետական բյուջեից հատկացված ընդհանուր գումարից մնացած 398.8 հազ. դրամ գումարը 2006թ. տարեվերջին ենթակա էր հետ վերադարձման պետական բյուջե, որը չի կատարվել:

Ձուլաքար համայնքում վարձատրվող հասարակական աշխատանքներ ծրագրի շրջանակներում իրականացված աշխատանքների դիմաց համայնքի բնակիչներին, որոնք գրանցված են եղել զբաղվածության կենտրոնում, ցույց է տրվել վճարում՝ 580.0 հազ. դրամի, սակայն նրանց գումարների վճարումներ չի կատարվել, ենթակա է վերադարձման պետական բյուջե:

Այսպիսով, վերը նշված համայնքներից ենթակա է վերադարձման պետական բյուջե 1087.0 հազ. դրամ:

Փաստորեն, «Վարձատրվող հասարակական աշխատանքներ» ծրագիրը գործազուրկների աշխատանք փնտրող ժամանակավոր զբաղվածության ապահովումն է, որն ունի սոցիալական օգտակար ուղղվածություն, սակայն վերը նշված համայնքներում, ինչպես երևում է ստուգումներից, այն ամբողջությամբ չի ծառայել նպատակին:

5. Գնումների վերաբերյալ

Ստուգմամբ պարզվել է, որ 2006, 2007թթ. և 2008թ. 1-ին կիսամյակում տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից իրենց կարիքների համար ապրանքների, ծառայությունների, աշխատանքների ձեռք բերումը, գնումները կատարվել են նախապես հայտնի մատակարարների, կապալառուների միջոցով: Փաստորեն, համայնքի ղեկավարները չեն ապահովել գնման գործընթացի մրցակցային, արդյունավետ, թափանցիկ, հրապարակային և ոչ խտրական հիմունքներով կազմակերպումը և այն կրել է ձևական բնույթ (ըստ առանձին գնումների՝ մանրամասն նկարագրված են արձանագրություններում):

6. Համայնքներում ներքին աուդիտի ամփոփ նկարագիրը

Համաձայն «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքի 68-րդ հոդվածի՝ «Համայնքի բյուջեի կատարման վերահսկողությունն իրականացնում է համայնքի ավագանին...», իսկ «ՀՀ բյուջետային համակարգի մասին» ՀՀ օրենքի 34-րդ հոդվածի համաձայն՝ «Համայնքի ավագանին համայնքի բյուջեի կատարման վերահսկողությունն իրականացնում է իր անդամի (անդամների) և (կամ) աուդիտորական մասնագիտացված կազմակերպության միջոցով, ավագանու որոշած պարբերականությամբ, բայց ոչ պակաս, քան տարին մեկ անգամ»:

2006թ. և 2007թ. ստուգված գյուղական համայնքներում բյուջեի աուդիտ չի իրականացվել, բյուջեների կատարողականների տարեկան հաշվետվությունները ավագանին քննարկել է առանց աուդիտորական եզրակացության, խախտելով նշված օրենքի, ինչպես նաև ՀՀ ֆինանսների և էկոնոմիկայի նախարարի 30.12.2002թ. N 934-Ա «ՀՀ պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմիններում, ինչպես նաև վերջիններիս ենթակա հիմնարկներում ներքին աուդիտի անցկացման կարգի մասին» հրամանի պահանջները: Ստուգմամբ պարզվել է՝ բացառությամբ քաղաքային համայնքների, մյուս համայնքներում սույն հրամանի պահանջները չեն կատարվել, աուդիտորի պաշտոն տեղական ինքնակառավարման մարմիններում չեն նախատեսվել, ինչպես նաև աուդիտորական ուսումնասիրություններ չեն իրականացվել:

Համայնքներում ստուգումներով հայտնաբերված խախտումները և բաց թողումները ավելի մանրամասն նկարագրված են համայնքների ամբողջական արձանագրություններում:

Ե Ձ Բ Ա Կ Ա Ց ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն

1. Մարզի առանձին համայնքների բյուջեների վարչական և ֆոնդային մասերը չեն տարանջատվել, պահուստային ֆոնդ չի ձևավորվել, տարեսկզբի ազատ մնացորդը չի ուղղվել վարչական բյուջեներում գոյացած պարտքերի մարմանը, որի արդյունքում համայնքը զրկվել է բյուջեի միջոցները տվյալ տարվա բյուջեով չնախատեսված ծախսերի կամ նախատեսված ծախսերի լրացուցիչ ֆինանսավորման համար օգտագործելու հնարավորությունից:

2. Մարզի առանձին տեղական ինքնակառավարման մարմիններ ունենալ են աշխատավարձը և պարտադիր սոցիալական ապահովագրության վճարները, կուտակել են կրեդիտորական պարտքեր, արդյունքում՝ խախտվել է աշխատավարձի վճարման ժամկետները, սոցիալական վճարումների կատարման ունեցման համար հաշվարկվել և վճարվել է տույժեր:

3. Տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից ուղղակի պայմանագրերով կատարած գնումները, գնվող ապրանքների տեխնիկական բնութագրերի բացակայությունը, գնային առաջարկների նորմատիվներով և գնահաշվարկներով չհիմնավորվածությունը, մրցութային հայտերի ծրարների բացակայությունը և գնման ձևի սխալ ընտրությունը չի ապահովվել գնման գործընթացի մրցակցային, արդյունավետ, թափանցիկ, հրապարակային և ոչ խտրական հիմքերով կազմակերպում, արդյունքում՝ առաջացնելով կոռուպցիոն ռիսկ:

Փողոցների սանիտարական մաքրման, սեզոնային աշխատանքների հանրապետական ստանդարտների և նորմատիվների բացակայության պայմաններում գնային առաջարկները հիմնավորված չեն:

4. Համայնքների բյուջեների հարկային եկամուտների հաշվարկային տվյալները հիմնավորված չեն: Ավագանիները չեն օգտվել «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքով իրենց վերապահված իրավասություններից. համապատասխան հարկային տեսչության և անշարժ գույքի կադաստրի տարածքային ծառայությունների հետ չեն ճշտել հարկային եկամուտների հաշվարկային ցուցանիշները, որի արդյունքում թերակատարվել է բյուջեի սեփական միջոցների հավաքումը և բյուջեի կատարումը:

5. Համայնքներում գույքահարկի գծով արտոնությունների տրամադրումը՝ ըստ առանձին սոցիալական խմբերի կանոնակարգված չէ, որը հանգեցրել է բյուջեների հարկային եկամուտների անհիմն կորուստների:

6. Տեղական տուրքերի գանձման գործընթացը կանոնակարգելու, բյուջեներում հատակ և վերահսկելի մուտքեր ապահովելու, հնարավոր չարաշահումներից խուսափելու նպատակով կարևորվում է «Տեղական տուրքերի և վճարների մասին» ՀՀ օրենքի հետագա կատարելագործումը:

7. Համայնքների վարչական սահմաններում հողային ռեսուրսների և գույքի կառավարման ու օգտագործման գործընթացը տեղական ինքնակառավարման մարմինների ղեկավարների կողմից իրականացվում է խախտումներով և ոչ արդյունավետ:

8. 2006-2007 թվականներին մարզի գերակշիռ համայնքներում բյուջեի աուդիտ, իսկ առանձին համայնքներում նաև տեղական ինքնակառավարման մարմինների նորմատիվ իրավական ակտերի փորձաքննություն չի իրականացվել, արդյունքում չի գնահատվել ֆինանսական բնույթի գործառնությունների համապատասխանությունը, տեղեկատվության արժանահավատությունն ու ճշտությունը, հաշվապահական հաշվառման գրանցումների մեջ տեղ գտած անհամապատասխանություններ:

9. Համայնքներում հաշվապահական հաշվառման վարման գործընթացը բավարար չէ, գյուղապետարանների ֆինանսիստների և հաշվապահների գերակշիռ մասը չունի համապատասխան կրթություն և մասնագիտական որակավորում: Մասնագետների վերապատրաստումը օրակարգային անհրաժեշտություն է:

10. Համայնքային գույքի կառավարման և օգտագործման վերաբերյալ ՀՀ օրենսդրության չկատարման պայմաններում, գույքի կառավարման, օտարման գործընթացը՝ գույքի (տարածքներ, շենքեր, շինություններ, բացվածքներ, մեքենա-մեխանիզմներ և այլ գույք), գնահատման և օտարման ձևի ընտրությունը համայնքների ղեկավարների կողմից իրականացվում է կամայական՝ տեղիք տալով հնարավոր չարաշահումների և կոռուպցիոն ռիսկերի:

11. 2006, 2007թթ. և 2008թ 1-ին կիսամյակի ընթացքում համայնքների բյուջեների հաշվին կատարված շինարարական աշխատանքների կազմակերպման և կատարման ընթացքում թույլ են տրվել նախագծանախահաշվային փաստաթղթերի սխալ կազմման փաստեր (գումարային հավելագրումներ) և չկատարված աշխատանքների փաստեր (ծավալային հավելագրումներ):

ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆ
ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐՈՒՄ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՀՄԿՈՂՈՒԹՅՈՒՆ ԻՐԱԿԱՆԱՑՆՈՂ ՊԵՏԱԿԱՆ ԵՎ
ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻՆ

Համայնքներում ուժեղացնել վարչական հսկողությունը՝ ըստ անհրաժեշտության տրամադրել համապատասխան իրավական խորհրդատվություն հետևյալ բնագավառներում

1. Համայնքներին նորմատիվ ակտ հանդիսացող որոշումները պետական իրավագիտական փորձաքննություն անցկացնելու և այն հրապարակելու համար:

2. Տեղական տուրքերի և վճարների դրույքաչափերը համապատասխանեցնելու գործող օրենքին, ինչպես նաև համայնքի բյուջեում տեղական տուրքերից և վճարներից մուտքեր նախատեսելու ուղղությամբ:

3. Բյուջեով միջոցներ նախատեսելու համայնքի ղեկավարին «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված պարտադիր լիազորությունները իրականացնելու ուղղությամբ:

4. Բյուջեով նախատեսված սեփական եկամուտների հաշվարկելու և գանձելու ուղղությամբ:

5. Համայնքի սեփականություն համարվող հիմնական միջոցների օտարումը, վարձակալությամբ տրամադրելը «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքի, «Հրապարակային սակարկությունների մասին» ՀՀ օրենքի, ՀՀ «հողային օրենսգրքի» և ՀՀ կառավարության 31.07.2001թ. թիվ 695 որոշմամբ սահմանված՝ «Մասնավորեցվող պետական գույքի հաշվեկշռային և շուկայական մեթոդով գնահատման կարգի» պահանջներով իրականացնելու ուղղությամբ:

6. Հարկային եկամուտների հավաքումը ապահովելու և ստանձնած պարտավորությունների գծով կուտակված պարտքերը մարելու ուղղությամբ:

7. Գույքի վարձակալության վարձավճարների գծով պակաս գանձված գումարները համայնքի բյուջե վերականգնելու ուղղությամբ:

8. Հողերի վարձակալության և օտարման պայմանագրերը վավերացնելու ՀՀ «քաղաքացիական օրենսգրքի» պահանջներին համապատասխանեցնելու, պակաս հաշվարկված և չգանձված գումարները գանձելու ուղղությամբ:

9. Բյուջեի ծախսերը արդյունավետ իրականացնելու, համայնքի կարիքների համար ապրանքների գնումը, աշխատանքների և ծառայությունների ձեռք բերումը «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի պահանջներին համապատասխանեցնելու ուղղությամբ:

10. Համայնքի բյուջեից կատարվող ծախսերը, ըստ հոդվածների, համապատասխանեցնելու «Բյուջետային համակարգի մասին» ՀՀ օրենքի պահանջներին, ինչպես նաև ծախսերը համապատասխան փաստաթղթերով հիմնավորելու ուղղությամբ:

11. Համայնքային սեփականության գույքը համաձայն ՀՀ ֆինանսների և էկոնոմիկայի նախարարության 02.06.2000թ N102 հրամանի գույքագրելու, ինչպես նաև գույքագրման արդյունքներով հայտնաբերված պակասորդը համայնքի բյուջե վերականգնելու ուղղությամբ:

12. Դրամարկղի կանխիկ մուտքերը և ելքերը «Դրամարկղային գործառնությունների մասին» ՀՀ օրենքի և «Դրամարկղային գործառնությունների իրականացման կարգի» պահանջների համապատասխանեցնելու ուղղությամբ:

13. Նախագծանախահաշվային փաստաթղթերը ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի 28.04.1998թ. թիվ 46 հրամանի, իսկ շինարարական աշխատանքների տեխնիկական հսկողության ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի 28.04.1998թ. թիվ 44 հրամանի պահանջների կատարման նկատմամբ:

Շինարարական աշխատանքների կատարման վերահսկողության արդյունքում արձանագրված հավելագրված գումարները վերականգնելու ուղղությամբ:

14. Հաշվապահական հաշվառման վարման գործընթացը համապատասխանեցնելու ՀՀ օրենսդրությամբ:

15. Ներքին աուդիտի համակարգ գյուղական համայնքներում ներդնելու ուղղությամբ:

16. Համայնքներում արձանագրված խախտումներն ու թերությունները վերացնելու ուղղությամբ:

17. ՀՀ վերահսկիչ պալատի վերահսկողության արդյունքներով արձանագրված համայնքային բյուջե վերականգնման ենթակա գումարները վերականգնելու ուղղությամբ:

Խորհրդի անդամ՝ Սեյրան ԱՎԱԳՅԱՆ

ստորագրություն

III վարչության պետ՝ Գեղամ ՀՈՎԵՅԱՆ

ստորագրություն